

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr. 5-04/2

par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu dolomīta ieguvei derīgo izrakteņu atradnē „Saikava” Madonas novada Praulienas pagastā, nekustamajos īpašumos “Divupe” (kad. Nr. 70860150020), “Silva” (kad. Nr. 70860150074) un “Dvīņi” (kad. Nr. 70860150114)

Derīgs līdz 2021. gada 9.februārim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA „Īpašumi EG”, reģistrācijas Nr. 40103442701, adrese: „Tigranas”, Tīnūžu pagasts, Ikšķiles novads, LV – 5015, tālr. 20236905 (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA „Firma L4”, reģistrācijas Nr. 40003236001, adrese: Jelgavas iela 90, Rīga, LV-1004, tālr. 67500180 (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk - Birojs):

2017. gada 28. jūlijā iesniegts ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums „Dolomīta ieguve derīgo izrakteņu atradnē „Saikava” Madonas novada Praulienas pagastā, nekustamajos īpašumos “Divupe”, “Silva” un “Dvīņi”” (turpmāk – Ziņojums). Aktualizēts Ziņojums Birojā iesniegts 2017. gada 13. novembrī un 4. decembrī, papildinformācija iesniegta 2018. gada 10. janvārī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgā izrakteņa – dolomīta ieguve (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Madonas novada Praulienas pagasts, nekustamais īpašums “Divupe” (kad. Nr. 70860150020), nekustamais īpašums “Silva” (kad. Nr. 70860150074) un nekustamais īpašums “Dvīņi” (kad. Nr. 70860150114), derīgo izrakteņu atradnes „Saikava” (turpmāk – Atradne) iecirknis „Divupe” (turpmāk – Darbības vieta).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Ierosinātāja plāno veikt dolomīta ieguvī ~ 54,9 ha platībā Atradnes iecirknī „Divupe”, kurā ietilpst trīs nekustamo īpašumu teritorijas - īpašums “Divupe” (kad. Nr. 70860150020) ar platību 24 ha, “Silva” (kad. Nr. 70860150074) ar platību 21,1 ha un “Dvīņi” (kad. Nr. 70860150114) ar platību 9,82 ha.
- 3.1.2. Dolomīta ieguve paredzēta ar atklāta karjera ieguves metodi, 2 kāplēs līdz ~13 m dziļumam. Dolomīta ieguve paredzēta, atsūknējot un pazeminot pazemes ūdens līmeni. Atsūknētā un nostādinātā ūdens novadīšana caur meliorācijas noteku paredzēta Aiviekstē.
- 3.1.3. Dolomīta irdināšana paredzēta ar spridzināšanas metodi.
- 3.1.4. Ieguve paredzēta cikliski (ūdens atsūknēšana, spridzināšana, ieguve ar ekskavatoru, šķirošana, skalošana, nogādāšana uz krautnēm, izvešana realizācijai). Paredzēts, ka ūdens atsūknēšana tiks veikta ~3 mēnešus gadā. Prognozētā derīgā materiāla transportēšanas intensitāte ~20 reisi dienā.
- 3.1.5. Darbības vieta atrodas ~ 7,4 km uz DA no pagasta centra (Prauliena) un ~1 km attālumā uz ZR no apdzīvotas vietas Vecsaikava.
- 3.1.6. Uz R no Darbības vietas (~ 50 m attālumā) ir Atradnes iecirknis „Vecdruvēni”, kurā tiek veikta dolomīta ieguve un šķembu ražošana. Ieguvī šajā iecirknī veic SIA „DSG Karjeri” un saskaņā ar Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk – LVĢMC) tīmekļa vietnē publiskoto informāciju, komersantam izsniegtā ieguves licence ir spēkā līdz 2034.gadam). Attiecīgi SIA „DSG Karjeri” darbība Ziņojumā tiek ņemta vērā savstarpējo un summāro ietekmju novērtējumā. Vienlaikus ~ 470 m attālumā uz R ir arī cits Atradnes iecirknis - „Rietumi”, kur ieguvī iepriekš veica SIA „Kamatauskas R” – (saskaņā ar LVĢMC tīmekļa vietnē publiskoto informāciju licence dolomīta ieguvei šim komersantam bija izsniegta ar termiņu līdz 2022.gadam). Tomēr ieguve minētajā iecirknī ir pārtraukta un saskaņā ar publisko datu bāzi „Lursoft” - uzņēmums SIA „Kamatauskas R” 2017. gada 16. augustā ir likvidēts. Ņemot vērā minēto, ietekmes, ko var radīt dolomīta ieguves procesi Atradnes iecirknī „Rietumi”, savstarpējo ietekmju novērtējumā netiek summētas. Vienlaikus tas nenozīmē, ka summāro ietekmju nav vispār (teritorija vēl nav rekultivēta).
- 3.1.7. Novērtējuma likuma 1. pielikuma 25. punkts noteic, ka ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk arī – IVN) ir nepieciešamas darbībām, kas paredz derīgo izraķteņu ieguvī 25 ha vai lielākā platībā. IVN Paredzētajai darbībai tika piemērots 2014. gada 15. janvārī ar Biroja lēmumu Nr. 28 „Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”, ņemot vērā ieguves platību un savstarpējās ietekmes ar citām līdzīgām darbībām, kas ietekmē vienu un to pašu teritoriju. Minētā lēmuma adresāte bija SIA „Mark Invest AB” (reģistrācijas Nr. 40003714329, adrese: „Piekalni”, Jumpravas pagasts, Lielvārdes novads, LV – 5023). 2014. gada 19. jūnijā Programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam Birojs izsniedza SIA „Mark Invest AB”, bet 2017. gada 17. maijā Birojs ar lēmumu Nr. 3-01/564 „Par administratīvā procesa dalībnieka tiesību pārņemšanu” aizstāja SIA „Mark Invest AB” ar tās tiesību un saistību pārņēmēju – Ierosinātāju. Ierosinātāja ar Izstrādātāju 2014. gada 28. novembrī ir noslēgusi līgumu Nr. 2014-G/(1339-03)1367-01 par Ziņojuma sagatavošanu un publiskās apspriešanas nodrošināšanu.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Darbības vieta atrodas lauku apvidū, tuvākās viensētas no Darbības vietas ir DA virzienā, ~ 500 m līdz 750 m attālumā („Amatnieki”, „Dauguļi”, „Jaunāres” un „Eglītes”). Ziņojumā novērtēts, ka 3 km rādiusā retā apbūvē atrodas kopumā ~ 40 viensētas.

- 3.2.2. Darbības vieta atrodas zonā starp 3 reģionālas nozīmes autoceļiem – autoceļš P84 atrodas uz Z, autoceļš P82 - uz D, bet autoceļš P62 - uz R no Darbības vietas. No autoceļiem P82 un P62 piekļuve Darbības vietai iespējama pa pašvaldības autoceļu V874 un no tā – pa esošu servitūta ceļu līdz plānotās ieguves vietai. Savukārt no Z puses (autoceļa P84) ātrākā piekļuve Darbības vietai iespējama vai nu pa A/S „Latvijas valsts meži” valdījumā esošu meža autoceļu „Ābeļdārza ceļš” (Ziņojumā definēts kā ceļš „atradnes iecirknis” – P84”), vai pa vietējās nozīmes grants seguma ceļu, kas arī pieslēdzas autoceļam V874, no kura ved karjera servitūta ceļš.
- 3.2.3. Saskaņā ar Madonas novada teritorijas plānojumu 2013. – 2025. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums) Darbības vietai noteiktais plānotās (atļautās) izmantošanas veids ir mežu un lauksaimniecības teritoriju kategorija *pārējās mežu teritorijas (M2)* un *lauku zemes (L1)*, kur derīgo izrakteņu ieguve noteikta kā viens no papildizmantošanas (M2 teritorijā) vai pamata izmantošanas (L1 teritorijā) veidiem. Darbības vietas tuvumā ir mežu un lauku zemes teritorijas (M1, M2, L1), savukārt Atradnes iecirkņa “*Vecdruvēni*” teritorijai, kur dolomīta ieguvi veic SIA “*DSG Karjeri*”, Teritorijas plānojumā noteikts rūpniecības apbūves teritorijas (R) statuss.
- 3.2.4. Paredzētajai darbībai tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kas iekļauta arī Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā (Natura 2000), ir dabas parks „*Kuja*” (turpmāk – Dabas parks). Dabas parks atrodas ~ 2 km attālumā uz Z no Darbības vietas, caur to ved arī viens no Ziņojumā vērtētajiem transportēšanas maršrutiem (vietējās nozīmes grants seguma ceļš, kas virzienā no Z uz D savieno autoceļu P84 ar autoceļu V874). Otra tuvākā Natura 2000 teritorija ir dabas parks “*Aiviekstes paliene*”. Minētā teritorija, kas ietver Aiviekstes posmu un upes piekrasti, atrodas vairāk kā 3km attālumā uz DR no Darbības vietas, ~2,5km lejtecē no vietas, kur paredzēta atsūkņētā un nostādinātā ūdens izplūde.
- 3.2.5. Tiešā Darbības vietas tuvumā nav īpaši aizsargājamām sugām vai biotopiem veidotu mikroliegumu, tomēr viens mikroliegums, kas veidots putnu sugas aizsardzībai (Nr. 55803), atrodas A/S „Latvijas valsts meži” valdījumā esošā meža autoceļa „Ābeļdārza ceļš” tiešā tuvumā (ceļš Ziņojumā izskatīts kā viens no transportēšanas maršrutiem). Citi tuvākie mikroliegumi (Nr. 55964, kas veidots putnu sugas aizsardzībai, un Nr.54698 - īpaši aizsargājama biotopa aizsardzībai) atrodas ~ 1,1 km uz D no Darbības vietas, otru autoceļam P82 un Aiviekstes upei.
- 3.2.6. Novērtēts, ka Darbības vietu veido antropogēni ietekmētu un izmainītu biotopu komplekss - ar sekundārām bērzu, apšu un baltalkšņu audzēm aizaugušas meliorētas lauksaimniecības zemes un pamestu lauku saimniecību zemes. Daļu teritorijas veido neapsaimniekoti zālāji, teritorijā ir saglabāties ābeļu dārzs. Atbilstoši mežu un zālāju biotopu izvērtējumam, ko veikusi sertificēta sugu un biotopu eksperte I.Silamiķele (vaskulāro augu, mežu un virsāju, purvu un zālāju biotopu eksperta sertifikāts Nr. 019) Darbības vietā nav konstatēti īpaši aizsargājami biotopi vai sugas (Ziņojuma 3. pielikums).
- 3.2.7. Novērtēts, ka derīgo slāņkopu Atradnē veido augšdevona Daugavas svītas (D3dg) dolomīta nogulumi. Pēc ģeoloģiskā griezuma Atradne ir līdzīga citām Daugavas svītas atradnēm, kur produktīvais slānis sastāv no metasomatiska pārkristalizēta dažādu toņu pelēka, kvarcītam vai marmoram līdzīga dolomīta, vietām masīva, vietām kavernoza. Augšdevona Daugavas svītas (D3dg) dolomītus atradnes teritorijā pārsedz kvartāra nogulumi (Q), kuru biezums Iecirkņa „*Divupe*” teritorijā mainās no 1,5 līdz 7,0 m (vidējais biezums 2,5 m). Kvartāra segu veido glaciģenie (gQ3ltv), vietām glaciolimniskie (lgQ3ltv) un glaciofluvialie (fQ3ltv) nogulumi. Ziņojumā sniegta informācija par zemes īpašuma „*Divupe*” dolomīta izpētes licences laukuma derīgā slāņa

biezumu, kas svārstās no 7,3 m līdz 13,5 m un vidējais biezums novērtēts 10,57 m. Saskaņā ar Ziņojumu vidējais slāņa biezums Atradnes teritorijā novērtēts 14,5 m.

- 3.2.8. Teritorijas hidroģeoloģiskajā griezumā izdalāmi vairāki slāņi – Kvartāra nogulumu sporādisko ūdens horizontu un sprostslāņu komplekss, Daugavas ūdens horizonts, Salaspils svītas sprostslnāis, Pļaviņu ūdens horizonts, Pļaviņu – Amatas sprostslnāis un Amatas ūdens horizonts, kas ir Arukilas – Amatas ūdens horizontu kompleksa augšdaļa. Daugavas ūdens horizonts ir galvenais ar Paredzēto darbību ietekmētais ūdens horizonts, kā arī galvenais ūdens horizonts, kas nosaka pazemes ūdeņu pieteci dolomītu karjeros. Pļaviņu ūdens horizonts pieteces apjomus ietekmē nelielos apmēros.
- 3.2.9. Ziņojumā novērtēts, ka Madonas novada teritoriju raksturo visumā vienkārši hidroģeoloģiskie apstākļi. Lielus atsūkņējamo ūdeņu apjomus nosaka, galvenokārt, augsts Daugavas horizonta ūdensvadāmības koeficients $900 \text{ m}^2/\text{d}$, kā arī Pļaviņu horizonta ūdensvadāmības koeficients $400 \text{ m}^2/\text{d}$. Horizontam ārpus dolomītu atradnes teritorijas ūdensvadāmības koeficients noteikts $600 \text{ m}^2/\text{d}$.
- 3.2.10. Daugavas ūdens horizonta pjezometrisko līmeņu atzīmes Darbības vietā svārstās no 92,5 līdz 91,5 m vjl (atbilst līmeņa dziļumiem 2 – 3 m no zemes virsma).
- 3.2.11. Inženierģeoloģiskie apstākļi Darbības vietā novērtēti kā vienkārši, Atradnes nogāžu (sienu) stiprinājumi neesot nepieciešami, dolomīts 4 – 5 m dziļumā ir masīvs un stiprs, nogrūvumi neveidojas.
- 3.2.12. Daugavas ūdens horizonta plūsma Atradnē vērsta uz D, Aiviekstes virzienā, kas ir galvenā reģionālā pazemes ūdeņu drena jeb noplūdes apgabals. Otra tuvākā pazemes ūdeņu drena ir Kujas upe, kas atrodas uz R no Darbības vietas. Darbības vietas apkārtnē ir virkne meliorācijas grāvju, kas kalpo kā otrās kārtas noplūdes apgabali un nelielā apmērā ietekmē Daugavas ūdens horizonta līmeņu sadalījumu. Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr.118 „*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 2.¹ pielikuma „*Prioritārie zivju ūdeņi*” tabulā „*Upes un upju posmi, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem*” Aiviekstes upei noteikts karpveidīgo zivju ūdeņu statuss, bet Kujas upei – lašveidīgo zivju ūdeņu statuss.
- 3.2.13. Saskaņā ar Ziņojumu, pašā Darbības vietā nav dabiskas ūdensteces vai meliorācijas kadastrā reģistrētas ūdens notekas vai citas meliorācijas sistēmas. DR virzienā, ~ 400 – 600 m attālumā no Darbības vietas ir meliorācijas novadgrāvji – Nr. 423131:01 un Nr. 423131:02 ar ieplūdi Aiviekstē. Grāvju garums līdz Aiviekstei (attiecīgi) - 2627 m un 2355 m.
- 3.2.14. Ziņojumā ievērtēts, ka Atradnes teritorijā nav vēsturiski, arheoloģiski un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu un to aizsargjoslu. Darbības vietā un tuvākajā apkārtnē nav izdalītas kultūrvēsturiski nozīmīgas ainavas, rekreācijas zonas vai citi, vietējai sabiedrībai nozīmīgi objekti. Saskaņā Teritorijas plānojumu daļu no Darbības vietas teritorijas skar 3 000 metru aizsargjosla, kas noteikta ap civilās aviācijas drošībai paredzētajiem navigācijas tehniskiem līdzekļiem, secināts, ka Paredzētā darbība nav pretrunā ar aprobežojumiem, kas noteikti ar likumu „*Aizsargjoslu likums*”.
- 3.2.15. Atbilstoši LVĢMC datu bāzē „*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*” pieejamai informācijai Darbības vieta nav noteikta kā piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Dolomīta ieguve paredzēta ~ 54,9 ha platībā, gada griezumā izstrādājot līdz 140 000 t/gadā jeb $48\,276 \text{ m}^3$ dolomīta (pieņemot, ka dolomīta blīvums ir $2,9 \text{ g/cm}^3$). Vienlaikus jāņem vērā, ka Ziņojumā norādītie apjomi ir orientējoši un var mainīties atkarībā no pieprasījuma un citiem ietekmējošajiem faktoriem. Viena gada laikā iegūto

dolomīta apjomu ne vienmēr paredzēts apstrādāt un izvest attiecīgā gada griezumā, bet veidosies gatavā materiāla uzkrājumi tehnoloģiskajā laukumā.

- 3.3.2. Paredzētā darbība ietver dolomīta irdināšanu (spridzināšanu), ieguvī ar ekskavatoru, transportēšanu uz krautnēm vai apstrādes iekārtām, dolomīta drupināšanu, šķirošanu, skalošanu, transportēšanu uz gatavās produkcijas krautnēm, uzglabāšanu un izvešanu realizācijai. Paredzētās darbības nodrošināšanai paredzētā karjera tehnika - damperi, ekskavatori, iekrāvēji, drupinātājs, šķirotāji, drupināšanas – šķirošanas iekārtas, skalošanas iekārtas.
- 3.3.3. Ieguve paredzēta 2 kāplēs: pirmā kāple - 87,8 m vjl. un otrā kāple - 81,3 m vjl.
- 3.3.4. Plānots, ka ieguve tiks veikta pa vidēji 3 – 4 ha lieliem sektoriem, atsūknēto ūdeni novadot uz ~ 3 ha lielu ūdens atsūknēšanas (nostādināšanas) tilpni. Atsūknētā un nostādinātā ūdens novadīšana paredzēta uz Aivieksti pa ūdens noteku Nr.423131:02 (līdz ietekai Aiviekstē pēc ~2,3km). Līdz notekai (no nosēdbaseina) paredzēts papildus izbūvēt ~ 400 m garu novadgrāvja posmu. Daļa novadgrāvja tiks veidota gar piebraucamo ceļu, daļa šķērsos citus zemes īpašumus. Vienošanās ar zemju īpašniekiem, kuru zemi plānotais novadgrāvis šķērsotu, par šādu risinājumu Ziņojuma izstrādes laikā vēl nav slēgta, to paredzēts darīt gadījumā, ja tiks saņemts Paredzētās darbības akcepts.
- 3.3.5. Dolomīta šķembu skalošana paredzēta ar dīzeļdzinēju darbināmu skalošanas iekārtu TRIO TCW 3618 (ūdenssūkņa ražība 150 m³/h; iekārtas ražība 175 t/h). Derīgā materiāla skalošana paredzēta, izmantojot ūdeni no nostādināšanas tilpnes, skalojamo iekārtu novietojot ūdenskrātuves krastā. Paredzēts, ka skalošana tiks veikta tikai periodā, kad nenotiek ūdens līmeņa pazemināšana, attiecīgi - ūdenstilpne skalošanas laikā nebūs savienota ar meliorācijas sistēmu (ūdens pārsūknēšanas sūkņi būs izslēgti).
- 3.3.6. Ieguvi paredzēts uzsākt no Darbības vietas R malas, kas atrodas vistuvāk piebraucamajam ceļam. Pie Darbības vietas R malas paredzēta arī tehnoloģiskā laukuma un nosēdbaseina izveide.
- 3.3.7. Attiecībā uz darbības organizāciju no Ziņojuma izriet sekojošais:
 - 3.3.7.1. Dolomīta ieguve būs sezonāla (vidēji līdz 3 mēnešiem laika periodā no jūnija līdz augustam). Paredzēts, ka mēnesī ieguve notiks maksimāli 22 dienas, 8 stundas dienā, laika intervālā no 7.00 – 19.00 (176 stundas 22 dienās jeb 528 stundas 3 mēnešos). Šajā periodā dolomīta spridzināšanas darbus plānots veikt 1 – 2 reizes mēnesī.
 - 3.3.7.2. Darbības tehnoloģiskajā laukumā (drupināšana un šķirošana) plānota vidēji 7 mēnešus gadā (periodā no maija līdz novembrim), strādājot 5 dienas nedēļā un 8 stundas dienā, laika intervālā no 7.00 – 19.00. Sezonā, kad tiks veikta arī dolomīta ieguve, - darbību veikšana tehnoloģiskajā laukumā un ieguves vietā var būt vienlaicīga.
 - 3.3.7.3. Gatavās produkcijas izvešana paredzēta visu gadu (līdz 20 kravas mašīnu reisi dienā). Ar ieguvī un transportēšanu saistītās darbības ir plānots veikt tikai darba dienās, laika intervālā no 7.00 – 19.00.
 - 3.3.7.4. Dolomīta materiāla skalošana paredzēta laika periodā, kad nenotiek ūdens atsūknēšana.
- 3.3.8. Segkārtas vidējais biezums Darbības vietā ir 2,5 m. To paredzēts noņemt pakāpeniski un izvietot ap ieguves vietu (veidojot vaļņus). Iegūtā dolomīta bērtnes paredzēts veidot tehnoloģiskā laukuma A malā, kas var arī mazināt trokšņa un putekļu izplatīšanos ārpus Darbības vietas robežām. Plānots veidot divas iegūtā dolomīta bērtnes un četras gatavā materiāla bērtnes, kurās katrā vienlaicīgais uzglabājamā materiāla daudzums prognozēts ~ 613 m³.

3.3.9. Saskaņā ar Ziņojumu jaunu ceļu būvniecība nav nepieciešama, līdz Darbības vietai no pašvaldības autoceļa V874 (Saikava – Trakši – Prauliena) ved servitūta pievedceļš. Derīgā materiāla transportēšanai uz realizācijas vietām paredzēts izmantot reģionālās nozīmes autoceļus P62 (Krāslava – Preiļi – Madona), P82 (Jaunkalsnava – Lubāna) un P84 (Madona – Varakļāni). Lai līdz tiem nokļūtu no Darbības vietas, Ziņojumā apsvērti 3 transportēšanas varianti (Ziņojuma 14. pielikums):

3.3.9.1. pa A/S „Latvijas valsts meži” valdījumā esošu meža autoceļu „Ābeļdārza ceļš”, kas pieslēdzas autoceļam P84 (Ziņojumā definēts kā ceļš „*atradnes iecirknis*” – P84”);

3.3.9.2. pa pašvaldības autoceļu V874 (Saikava – Trakši – Prauliena) Z, ZA virzienā, tad pagriežoties pa vietējās nozīmes lauku ceļu ZR virzienā līdz autoceļam P84 (Ziņojumā definēts kā ceļš „*atradnes iecirknis*” – V874 – P84”);

3.3.9.3. pa pašvaldības autoceļu V874 D, DA virzienā, kas pieslēdzas autoceļam P82 (saskaņā ar Ziņojumu definēts kā ceļš „*atradnes iecirknis*” – V874 – P82”);

3.3.10. No Ziņojuma izriet, ka maršrutu paredzēts izvēlēties, atkarībā no piegādes vietas un spēkā esošajiem ierobežojumiem. Birojs atzīmē, ka Ziņojuma izvērtēšanas gaitā konstatēti vairāki apstākļi, kas ierobežo transportēšanas virzienu izvēli, attiecīgi šie jautājumi jau konkrētāk tiek vērtēti šī Biroja atzinuma 6.nodaļā.

3.3.11. Derīgā izrakteņa ieguves un apstrādes tehnikas darbības nodrošināšanai nepieciešama dīzeļdegviela, kā arī motoreļļa (uz vietas nav paredzēts uzglabāt). Paredzēts, ka tehnoloģiskajā laukumā būs pieejami absorbējošie materiāli naftas produktu nopilējumu savākšanai. Strādājošo vajadzībām plānots uzstādīt divus konteiner-tipa dzīvojamus vagoniņus un biotualetes. Sadržīves notekūdeņus no strādājošo vagoniņiem paredzēts savākt hermētiskā krājvertnē un kopā ar notekūdeņiem no biotualetēm izvest uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Atkritumu apsaimniekošanu (sadržīves, bīstamie, derīgo izrakteņu ieguves atkritumi) paredzēts veikt saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

3.3.12. No Ziņojuma izriet, ka paredzēts slēgt līgumu ar VAS “*Sadales tīkli*” par elektroenerģijas piegādi.

3.3.13. Rekultivāciju paredzēts veikt pakāpeniski, pēc attiecīgā iecirkņa izstrādes. Noņemto augsnes virskārtu un nederīgo materiālu paredzēts izmantot karjera rekultivācijai, atsevišķu karjera daļu aizbēršanai un karjera nogāžu izlīdzināšanai. Secināms, ka pēc Paredzētās darbības pabeigšanas daļā no teritorijas būs ūdenskrātuve.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

3.4.1. Vērtējot Paredzētās darbības alternatīvas, Ziņojumā apskatītas un salīdzinātas atšķirīgas pieejas dolomīta ieguves darbu organizēšanai, kā arī salīdzinātas ietekmes ieguvei atšķirīgos dziļumos:

3.4.1.1. Kā 1. alternatīva aplūkota pieēja dolomīta ieguvei veikt, veidojot vienlaidus karjeru (nevis ieguve pakāpeniski izstrādājamās iecirkņos). Šādam scenārijam aplūkots arī lielāks ieguves dziļums - ar 3 kāplēm un karjera pamatni līdz 77,3 m vjl. (17 m dziļumā no zemes virsmas atzīmes 94,3 m vjl.). Aprēķināts, ka 1.alternatīvas gadījumā atsūknējamā ūdens daudzums var būt ievērojams un depresijas piltuves rādiuss sasniegt ~ 7 km. Attiecībā uz aprēķināto pieteces apjomu (Ziņojumā norādīts, ka tas var sasniegt 10 l/s 864 000 m³/dnn), Birojs atzīmē, ka Ziņojuma autori ir acīmredzot kļūdījušies mērvienībās un/vai skaitliskajās vērtībās, jo 10 l/s Paredzētās darbības kontekstā ir salīdzinoši neliels daudzums, kas diennaktī nepārsniegtu 864 000 litrus (nevis m³). Izteikti kubikmetros tie būtu tikai 864 m³, kas ir vairāk kā 20 reizes mazāks apjoms par 2.alternatīvā prognozēto (18 000 m³). Apsverot, vai Ziņojumā varētu būt domāti 10m³/s (nevis litri), Birojs tomēr secina, ka izteiktajai prognozei (un 1.alternatīvas pieļaujamībai) jebkurā gadījumā ir zema ticamība, jo

iegūstamā (un norādītā) vērtība 864 000 m³/dnn ir ļoti nesamērīgi liels daudzums. Šādas alternatīvas realizācija prasītu gan vairākus lielas jaudas sūkņus, gan radītu nozīmīgas ūdens atsūkņēšanas un novadīšanas ietekmes. Turklāt 1.alternatīvas gadījumā depresijas piltuve nepārprotami būtiski skartu Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) – dabas parku „*Kuja*”, kas bez atbilstīga pamatojuma nav pieļaujams.

- 3.4.1.2. Kā 2. alternatīva aplūkota pieeja dolomīta ieguvei veikt pakāpeniski, pa 3-4ha lieliem sektoriem, kas tiktu nosusināti, izstrādāti un iebedre aizpildīta vai norobežota no tālākās ieguves vietas ar segkārtas un atsijas materiālu valni (samazina atsūkņējamā ūdens daudzumu). Šādam scenārijam aplūkots mazāks ieguves dziļums - ar 2 kāplēm un karjera pamatni līdz 81,3 m vjl. (13 m dziļumā no zemes virsmas atzīmes 94,3 m vjl.). Lai realizētu 2.alternatīvu, atsūkņējamā ūdens daudzums aprēķināts līdz ~ 18 tūkst. m³/dnn (ieguve 2.kāplē) un depresijas piltuves rādiuss ~ 2,5 km.
- 3.4.2. Kā kritēriji alternatīvo risinājumu salīdzināšanai izmantoti: atsūkņējamā ūdens apjoms, ietekme uz pazemes ūdens līmeņiem, ietekme uz meliorācijas sistēmām un hidroloģisko režīmu, ietekme uz ūdensapgādi, ietekme uz bioloģisko daudzveidību un Natura 2000 teritorijām. Ziņojumā secināts, ka piemērotāka ir 2. alternatīva, kas no ietekmes uz vidi viedokļa uzskatāma par labvēlīgāku. Birojs konstatē, ka 1.alternatīva vērtēta un salīdzināta, lai pamatotu piemērotāko risinājumu, vienlaikus 1.alternatīvas izvērtējums (piemēram, uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) nav veikts detalizācijā, kādu paredz Novērtējuma likuma 4.¹pants un Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*”. Attiecīgi šī IVN rezultātā 1.alternatīvas vērtējums izmantojams tikai kā piemērs salīdzināšanai (nevis kā viens no variantiem, ko izvēlēties).
- 3.4.3. Papildus Ziņojumā kā alternatīvie risinājumi vērtēti 3 dažādi transportēšanas maršruti. Birojs jau norādījis, ka Ziņojuma izvērtēšanas gaitā konstatēti vairāki apstākļi, kas ierobežo transportēšanas virzienu izvēli, attiecīgi šie jautājumi jau konkrētāk tiek vērtēti šī Biroja atzinuma 6.nodaļā.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Biroja 2014. gada 15. janvāra lēmums Nr. 28 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” un ietekmes sākotnējā izvērtējuma materiāli, tostarp Valsts vides dienesta Madonas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) izvērtējums Nr. MA13SI0013 un tā materiāli.
- 4.2. Fiziskas personas 2014. gada 28. maija vēstule „*Par plānoto derīgo izrakteņu ieguves dolomīta atradnē „Saikava” iecirkņos „Silva”, „Divupe” un „Dvīņi” iespējamo ietekmi uz vidi*” Birojam.
- 4.3. Fiziskas personas 2014. gada 3. jūnija vēstule ar 21 iedzīvotāju parakstu „*Par plānoto derīgo izrakteņu ieguves dolomīta atradnē „Saikava” iecirkņos „Silva”, „Divupe” un „Dvīņi” iespējamo ietekmi uz vidi*” Birojam.
- 4.4. SIA „*Mark Invest AB*” 2014. gada 10. jūnija vēstule Nr. 26/2014 „*Par darba programmas sagatavošanu*” ar pieprasījumu ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādei un tai pievienotais sākotnējās sabiedriskās apspriedes 2014. gada 29. maija protokols.
- 4.5. Biroja 2014. gada 19. jūnija Programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.6. SIA „*Īpašumi EG*” 2017. gada 20. marta iesniegums Nr. 08/2017 „*Par programmu ietekmes uz vidi novērtējumam dolomīta ieguvei atradnē „Saikava” Madonas novadā, Praulienas pagastā, nekustamajos īpašumos „Divupe”, „Silva” un „Dvīņi”*” Birojam saistībā ar zemes īpašnieka maiņu no SIA „*Mark Invest AB*” uz SIA „*Īpašumi EG*”.

- 4.7. Biroja 2017. gada 17. maija lēmums Nr. 3-01/564 „*Par administratīvā procesa dalībnieka tiesību pārņemšanu*”.
- 4.8. Izstrādātājas 2017. gada 5. jūlija elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģistrācijas Nr. 3-01/1095), ar kuru Birojā iesniegts Paredzētās Darbības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols.
- 4.9. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2017. gada 12. jūlija atsauksme Nr. 4.9/36/2017-N-E par Ziņojumu.
- 4.10. SIA „*Firma L4*” 2017. gada 28. jūlija vēstule Nr. 771 par Ziņojuma iesniegšanu, pievienotais Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.11. Pārvaldes 2017. gada 7. augusta atsauksme Nr. 6.5.-20/1028 par Ziņojumu.
- 4.12. Izstrādātājas 2017. gada 8. augusta vēstule Nr. 806, pievienotais līgums starp SIA „*Firma L4*” un Ierosinātāju.
- 4.13. Biroja pieaicinātā eksperta 2017. gada 28. augusta atzinums.
- 4.14. Biroja 2017. gada 12. septembra vēstule Nr. 3-01/955 SIA „*Īpašumi EG*” un „*Firma L4*” par papildus informācijas sniegšanu.
- 4.15. Madonas novada pašvaldības 2017. gada 13. septembra atsauksme Nr. MNP/2.1.31./17/1871 par Ziņojumu.
- 4.16. Izstrādātājas 2017. gada 13. novembra vēstule Nr. 1750 par aktualizētā Ziņojuma iesniegšanu, pievienotais Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.17. Biroja 2017. gada 24. novembra vēstule Nr. 3-01/2015 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” AS „*Latvijas valsts meži*” saistībā ar Ziņojumā ietvertajiem transportēšanas risinājumiem.
- 4.18. Biroja 2017. gada 24. novembra vēstule Nr. 3-01/2016 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” Madonas novada pašvaldībai un DAP saistībā ar Ziņojumā ietvertajiem transportēšanas risinājumiem.
- 4.19. Biroja 2017. gada 24. novembra vēstule Nr. 3-01/1217 SIA „*Īpašumi EG*” un „*Firma L4*” par papildus informācijas sniegšanu.
- 4.20. Izstrādātājas 2017. gada 4. decembra vēstule Nr. 1842 par aktualizētā Ziņojuma iesniegšanu, pievienotais Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.
- 4.21. Biroja 2017. gada 7. decembra vēstule Nr. 3-01/1278 SIA „*Īpašumi EG*” un „*Firma L4*” par atzinuma izdošanas termiņa pagarinājumu.
- 4.22. Madonas novada pašvaldības 2017. gada 8. decembra atsauksme Nr. MNP/2.1.3.1./17/2653 par Ziņojumu.
- 4.23. A/S „*Latvijas valsts meži*” 2017. gada 18. decembra vēstule Nr. 4.1-2_10yc_101_17_698, kurā pausts viedoklis saistībā ar transportēšanas risinājumiem.
- 4.24. DAP 2017. gada 20. decembra atsauksme Nr. 4.9/68/2017-N-E par aktualizēto Ziņojuma versiju.
- 4.25. Biroja 2017. gada 27. decembra vēstule Nr. 3-01/1344 SIA „*Īpašumi EG*” un „*Firma L4*” par papildus informācijas sniegšanu saistībā ar transportēšanas risinājumiem.
- 4.26. Izstrādātājas 2018. gada 10. janvāra vēstule Nr. 30 par aktualizētā Ziņojuma iesniegšanu, pievienotais Ziņojums un paziņojums par Birojā iesniegto Ziņojumu.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

Detalizēta informācija par sabiedriskās apspriešanas gaitu un termiņiem ir publiskota Biroja tīmekļa vietnē Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtēšanas gaitas sadaļā: <http://www.vpvpb.gov.lv/lv/ivn/projekti>. Citu starpā minētajā vietnē publiskoti arī visi sabiedrisko apspriešanu paziņojumi, kuros norādīta informācija par apspriešanas periodiem,

notikušajām sanāksmēm un priekšlikumu iesniegšanas termiņiem. Tālāk Birojs sniedz īsu sabiedrības līdzdalības procesa un apkopoto viedokļu un argumentu izklāstu.

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

5.1.1. Sākotnējā sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2014. gada 16. maija līdz 2014. gada 5. jūnijam. Paziņojums par sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts 2014. gada 16. maijā laikrakstā „Stars”. Informācija tika izvietota arī Madonas novada pašvaldības interneta vietnē www.madona.lv un Biroja interneta vietnē www.vpvp.gov.lv. Informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Madonas novada pašvaldības ēkā un pašvaldības interneta vietnē www.madona.lv. Paziņojumi par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu individuāli ierakstītu vēstulu veidā tika nosūtīti to nekustamo īpašumu īpašniekiem (valdītājiem), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Paredzētās darbības teritoriju (kopā 9 adreses). Sākotnējā sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2014. gada 29. maijā Praulienas pagasta pārvaldes ēkā (plkst. 15.00), kuras laikā klātesošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību. Sanāksmē piedalījās kopumā 14 personas, un sabiedrības pārstāvji galvenokārt norādīja uz līdzšinējām problēmām, ko jau rada derīgo izrakteņu ieguve citos Atradnes iecirkņos (ūdens kvalitātes pasliktināšanās, ceļa tehniskā stāvokļa pasliktināšanās, putekļu emisijas, ko rada kravas transports, trokšņa līmeņa pieaugums (arī naktīs)). Klātesošie interesējās arī par Paredzētās darbības risinājumiem, tostarp plānotajiem spridzināšanas darbiem.

5.1.2. Rakstiskus priekšlikumus Birojā bija iespējams iesniegt līdz 2014. gada 5. jūnijam. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā tika saņemtas vairākas fizisku personu vēstules, kurās izteikts viedoklis par dolomīta ieguves ietekmi, ar to saistītajām problēmsituācijām, kā arī sniegti priekšlikumi Paredzētās darbības īstenošanai. Galvenokārt tika izteiktas bažas par dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos/izzušanu ūdensapgādes akās, sekām, ko var izsaukt ūdeņu atsūkņošana vairākos Atradnes iecirkņos vienlaikus, kā arī transportēšanas ietekmēm (putekļi, troksnis) un troksni, ko rada drupināšanas iekārtas.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

5.2.1. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana norisinājās 30 dienu periodā, sākot no 2017. gada 16. jūnija, kad laikrakstā „Stars” tika publicēts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu. Paziņojums tika publicēts interneta vietnēs www.madona.lv un www.vpvp.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Madonas novada pašvaldības ēkā, Praulienas pagasta pārvaldes ēkā un Izstrādātājas interneta vietnē www.l4.lv. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2017. gada 29. jūnijā Praulienas pagasta pārvaldē (plkst. 16.00). Saskaņā ar sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokolu tajā piedalījās 13 dalībnieki, t.sk. Ierosinātājas un Izstrādātājas pārstāvji. Klātesošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību un ietekmju novērtējuma rezultātiem. Dalībniekiem tika dota iespēja izteikt viedokli un uzdot jautājumus, citu starpā - par transportēšanas maršrutiem un ceļu uzturēšanas pasākumiem (dalībnieki norādīja uz līdzšinējo negatīvo pieredzi, jo ceļi netiekot laistīti). Tika apspriesta arī pārtrauktā ieguve Atradnes iecirknī „Rietumi”, ietekme uz ūdensapgādi, ūdensapgādes objektu stāvokļa novērtējumu, plānotajiem risinājumiem monitoringa nodrošināšanai.

5.2.2. Rakstiskus priekšlikumus un viedokļus par Paredzēto darbību Ierosinātājai vai Birojam varēja iesniegt līdz 2017. gada 17. jūlijam. Šajā periodā Birojs saņēma DAP 2017. gada 12. jūlija vēstuli Nr.4.9/36/2017-N-E ar atsauksmi par Ziņojumu, kurā būtiski iebildumi vai priekšlikumi nebija norādīti.

5.3. Sabiedrības informēšana un ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

5.3.1. Ziņojums un tā papildinājumi (aktualizēts Ziņojums) Birojā kopumā tika iesniegti 4 reizes. Viens no būtiskiem Paredzētās darbības ietekmes novērtēšanas jautājumiem, kas bija par iemeslu Birojam ar 2017. gada 12. septembra vēstuli Nr. 3-01/955 lūgt Ziņojuma sākotnējo versiju papildināt, ir derīgo izrakteņu transportēšana un iespējamie transportēšanas maršruti, kas Ziņojuma sākotnējā redakcijā nebija aplūkoti pietiekošā detalizācijā. Savukārt Ziņojuma redakcijā, kas Birojā tika iesniegta 2017. gada 13. novembrī, iespējamie transportēšanas maršruti tika definēti jau daudz lielākā noteiktībā, un par tiem viedokli un novērtējumu Birojs lūdza izteikt vietējo pašvaldību, DAP un A/S „Latvijas valsts meži”. Par minēto tika informēta gan Ierosinātāja, gan Izstrādātāja, tomēr aktualizēto Ziņojuma versiju Ierosinātāja Birojam iesniedza pirms visas iesaistītās puses sniedza atbildes par piedāvātajiem transportēšanas maršrutiem. Tādēļ papildinformāciju, kas saistīta tieši ar transportēšanas ietekmēm, Ierosinātājai bija nepieciešams sniegt vēlreiz (iesniegta 2018. gada 10. janvārī).

5.3.2. Ziņojuma un tā aktualizēto versiju izvērtēšanas gaitā Birojs saņēma:

5.3.2.1. Pārvaldes 2017. gada 7. augusta vēstuli Nr.6.5.-20/1028, kurā norādīts, ka Pārvalde, savas kompetences ietvaros, izvērtējot Ziņojumu, nav konstatējusi tajā būtiskas nepilnības.

5.3.2.2. Madonas novada pašvaldības 2017. gada 13. septembra atsauksmi Nr. MNP/2.1.31./17/1871 par Ziņojumu, kurā norādīts, ka nepieciešams papildināt jautājumus saistībā ar monitoringu, ūdensapgādes risinājumiem, rekultivācijas projektu un spridzināšanas darbiem.

5.3.2.3. Madonas novada pašvaldības 2017. gada 8. decembra vēstuli Nr. MNP/2.1.3.1./17/2653, kurā norādīts, ka tās ieskatā nebūtu palielināma transporta plūsma uz pašvaldības ceļa, kurš savieno autoceļu P84 ar autoceļu V874, bet racionālāk un drošāk produkcijas pārvadāšanai būtu izmantot valsts reģionālo autoceļu P82.

5.3.2.4. A/S „Latvijas valsts meži” 2017. gada 18. decembra vēstuli Nr. 4.1-2_10yc_101_17_698, kurā sniegta informācija par meža autoceļa „Ābeļdārza ceļš” neatbilstošu tehnisko stāvokli un ka tā nepiekrīt meža ceļa izmantošanai.

5.3.2.5. DAP 2017. gada 20. decembra atsauksmi Nr. 4.9/68/2017-N-E par aktualizēto Ziņojuma versiju, kurā norādīts, ka transportēšanas maršruts pa A/S „Latvijas valsts meži” ceļu nav atbalstāms, bet transportēšanai maršrutā pa pašvaldības ceļu (savieno autoceļu P84 ar autoceļu V874) var būt būtiska ietekme.

5.3.3. Visas saņemtās atsauksmes Birojs nosūtīja Ierosinātājai un Izstrādātājai - Ziņojuma un vērtējuma papildināšanai.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā ietekmes, kas izriet no teritorijas sagatavošanas, derīgo izrakteņu ieguves, apstrādes un transportēšanas. Vērtēta iespējamā ietekme, ko varētu izraisīt pazemes ūdens atsūkšanās, tajā skaitā uz apkārtnes hidroloģisko režīmu, teritorijas hidroloģiskajiem un drenāžas apstākļiem, augsnes struktūru un mitrumu, dzeramā ūdens resursiem, mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizāciju, kā arī izrakteņu ieguves ietekme uz gaisa kvalitāti un vides trokšņa līmeni, kā arī ietekme uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ainavu un citas ar Paredzēto darbību saistītas ietekmes.

6.2. Novērtējis papildināto Ziņojumu, Birojs secina, ka ir apzināti galvenie ar Paredzētās darbības vietu un darbību saistītie faktori, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tajā skaitā ņemot vērā līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, tuvumā esošos

objektus un to jutīgumu, citas esošās darbības, apkārtnes teritorijas un iedzīvotāju blīvumu, Paredzētās darbības raksturu, apjomus, piesārņojuma un traucējumu veidus u.c. Šāda novērtējuma ietvarā Birojs pievienojas Ziņojuma autoru secinājumiem, ka būtiskākā vai kompleksākā ar Paredzēto darbību saistītā ietekme ir hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes, jo īpaši ietekme uz ūdensapgādi. Ieguves un transportēšanas ietekmes, – galvenokārt putekļi un troksnis, – ir nozīmīgi traucējumi, ko ikdienā izjūt vietējie iedzīvotāji, tomēr transportēšanas ietekmes var būt būtiskas arī īpaši aizsargājamu sugu kontekstā, jo divi no piedāvātajiem transportēšanas maršrutiem ved caur (vai gar) īpaši aizsargājamām teritorijām. Vadoties no Ziņojumā izdarītajiem secinājumiem, Birojs pievienojas, ka vairākās Novērtējuma likuma 1.panta 1.punkta jomās (ietekmes uz vidi definīcija) ietekmes nav sagaidāmas kompleksas un būtiskas, līdz ar to kā būtiskākos Birojs šajā atzinumā caurlūko 6.3.apakšnodaļā minētos jautājumus.

6.3. Kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes.
- 6.3.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un ainavu.
- 6.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp transportēšanas ietekmes.
- 6.3.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp transportēšanas ietekmes, vibrācijas.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes:

- 6.4.1.1. Novērtējums veikts, ņemot vērā novērojumu analīzi, aprēķinus un matemātisko modelēšanu, ievērtējot hidroloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus Atradnes iecirkņos un apkārtnes teritorijā. Ietekmes vērtētas gan kontekstā ar apkārtnes teritoriju ūdensapgādi un mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizācijas iespējamību, gan kontekstā ar bioloģisko daudzveidību un ietekmi uz dabas vērtībām – dabas parku „Kuja” (Natura 2000), kas atrodas ~ 2 km attālumā uz Z no Darbības vietas.
- 6.4.1.2. Izvērsta hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze Ziņojumā sniegta 2. alternatīvai, Ziņojuma autoriem atzīstot, ka 1. alternatīva nav piemērota. Kā jau minēts iepriekš šajā Biroja atzinumā, arī citos aspektos 1.alternatīvas ietekmes novērtējums (tostarp ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums) nav veikts detalizācijā, kādu paredz normatīvie akti. Attiecīgi - 1.alternatīvas ietekmi nevar uzskatīt par līdzvērtīgi novērtētu, un tās realizācija nav pieļaujama.
- 6.4.1.3. Darbības vietas hidroģeoloģiskie apstākļi Ziņojumā vērtēti, ņemot vērā pieejamo informāciju par dolomīta filtrācijas īpašībām Darbības vietā un tās apkārtnē. Ar Paredzēto darbību ietekmētais ūdens horizonts būs (galvenokārt) Daugavas ūdens horizonts, kura ūdeņi arī veidos galveno pazemes ūdeņu pieteci karjerā. Secināts, ka Daugavas horizonta ūdensvadāmības koeficients Atradnē ir ~ 900 m²/dnn, tomēr Ziņojumā izteikts pieņēmums, ka Atradnes teritorijā Daugavas svītas dolomīts varētu būt vairāk izskalots un caurlaidīgs (salīdzinājumā ar apkārtnes teritoriju), jo tas iegūl nelielā dziļumā. Tādēļ pieņemts, ka ūdensvadāmības koeficients Daugavas horizontam

ārpus Atradnes teritorijas ir $\sim 600 \text{ m}^2/\text{dnn}$. Savukārt Pļaviņu ūdens horizontam ūdensvadāmības koeficients noteikts $400 \text{ m}^2/\text{dnn}$.

- 6.4.1.4. Lai novērtētu savstarpējās un summārās ietekmes ar līdz šim veikto un turpmāk paredzēto ieguvu Atradnes iecirknī „*Vecdruvēni*”, noskaidrots, ka laika periodā no 2011. līdz 2015. gadam SIA “*DSG Karjeri*” ūdens atsūkņēšanu veikusi epizodiski, ar intensitāti no 37 līdz 91 diennaktīm gadā (dolomīta ieguves laikā), savukārt ūdens atsūkņēšanas apjoms bijis no 735 līdz 1764 tūkst. m^3 gadā (diennaktī ~ 20 tūkst. m^3 , kas ir salīdzināms apjoms ar 2.alternatīvā paredzēto). Informācija par ūdens atsūkņēšanas apjomiem Atradnes iecirknī „*Rietumi*” Ziņojumā nav apkopota. Vienlaikus – kā Birojs secina, vadoties no LVĢMC tīmekļa vietnē publiskotajiem derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem – atskaites par veiktu ieguvu minētajā Atradnes iecirknī ir tikai par 2008. un 2009.gadu, kopš 2010.gada ieguvu Atradnē veic tikai SIA “*DSG Karjeri*”.
- 6.4.1.5. Vērtējot iespējamās ūdensapgādes objektus, kurus Paredzētā darbība varētu ietekmēt, apkopota informācija gan par LVĢMC datu bāzē reģistrētiem ūdens ieguves urbumiem, gan par viensētu grodu akām, kas atrodas Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonā. $\sim 2,5\text{km}$ rādiusā identificētas kopumā 13 viensētas, kuru grodu akas apsekotas 2015.gadā un uz kurām Ziņojumā vērtēta ietekme (Ziņojuma 4.6.tabula, 136.lpp). Tomēr saistībā ar minēto jāatzīmē, ka, vadoties no publiski pieejamiem karšu pārlūkiem, secināms, ka ietekmes areālā ir vēl arī citas viensētas, kas Ziņojuma 4.6.tabulā nav uzskaitītas, arī ietekme uz ūdensapgādi šajās viensētās Ziņojumā nav vērtēta (to pamatojot ar apstākli, ka nav bijis iespējams īpašnieku klātbūtnē novērtēt esošo situāciju akās). Tā, piemēram, vērā ņemami tuvāk par dažām no Ziņojuma 4.6.tabulā vērtētajām viensētām Darbības vietai atrodas viensēta „*Eglītes*”, arī „*Skalbītes*”, kā arī citas viensētas, kas turklāt Ziņojumā ir ņemtas vērā citās ietekmes vērtējuma nodaļās (skat. piemēram, trokšņa ietekmes vērtējumu Ziņojuma 4.2.tabulā, 129.lpp.).
- 6.4.1.6. Secināts, ka LVĢMC datu bāzē reģistrētie ūdensapgādes urbumi ierīkoti 14m, 25m un lielākā dziļumā un nedz Paredzētā darbība, nedz plānotā ieguve summāri ar SIA “*DSG Karjeri*” darbību ietekmi uz šo urbumu izmantošanu neatstās. Tomēr viensētu grodu aku apsekošanas rezultāti uzrāda, ka aku dziļums ir neliels, turklāt daļā no apsekotajām akām ūdens līmeņa dziļums jau šobrīd ir tikai $\sim 1\text{-}2\text{m}$. No sabiedriskās apspriešanas ietvaros apkopotās informācijas izriet, ka atsevišķās viensētās ar ūdensapgādi saistītas problēmas radījusi jau līdzšinējā ieguve citos Atradnes iecirkņos (ūdens duļķainība, līmeņa pazemināšanās).
- 6.4.1.7. Derīgā materiāla ieguves laikā nepārprotami ir sagaidāma depresijas piltuves veidošanās, jo karjera izveidošana un pazemes ūdens atsūkņēšana veidos papildus virszemes un pazemes noteces bāzes apgabalu. Pazemes ūdeņu pieteces apjomi karjerā, kā arī depresijas piltuves konfigurācija Daugavas un Pļaviņu ūdens horizontā aprēķināta ar skaitlisko hidroģeoloģisko modelēšanu, izmantojot pazemes ūdeņu plūsmas imitatoru *Modflow 2000* programmas *Groundwater Vistas 6* vidē. Aprēķini veikti piesardzīgākajam scenārijam, pieņemot, ka notiek nepārtraukta, ilglaicīga atsūkņēšana un ūdens tiek atsūkņēts no dziļākās atsūkņēšanas bedres. Ņemot vērā Darbības vietas apstākļus, sastādītas gan individuālas ietekmes prognozes Paredzētajai darbībai (ietekmes prognozes ieguvei katrā no iecirkņa „*Divupe*” zemes vienībām), gan summārā ietekmes prognoze ar SIA “*DSG Karjeri*” darbību. Novērtējuma rezultātā secināts, kādās platībās un apjomā ar Paredzēto darbību ir sagaidāma ietekme depresijas piltuves areālā. Secināts, ka summāri ar SIA “*DSG Karjeri*” darbību depresijas piltuve var skart teritorijas $2,5 \text{ km}$ rādiusā no ieguves veikšanas vietas. Šajā areālā būtiskākais pazeminājums sagaidāms Daugavas ūdens horizontā - pazeminājums ieguves tuvumā (jau ārpus Darbības vietas) var sasniegt arī $5\text{-}6\text{m}$, savukārt, - sākot no $\sim 2,5 \text{ km}$ attāluma (no ieguves vietas), - tas prognozēts $\sim 1\text{m}$ un mazāks.

- 6.4.1.8. Ziņojumā novērtēts arī iespējamais ūdens līmeņa pazeminājums Pļaviņu ūdens horizontā, t.i.: 1- 2m (~2km rādiusā). Vienlaikus secināts, ka ietekme varētu būt vērā ņemami mazāka, jo aprēķini veikti, pieņemot, ka atsūkņēšana tiek veikta nepārtraukti (paredzēta tikai ~ 3 mēnešus gadā).
- 6.4.1.9. Tā kā Darbības vietas tuvumā nav nozīmīgu ūdensgūtnu jeb pazemes ūdeņu atradņu un tā nepārklājas un nesaskaras ar pazemes ūdens atradnes aizsargjoslām, būtiskas ietekmes uz ūdensapgādi, kas skartu lielu cilvēku skaitu, ar Paredzēto darbību netiek prognozētas. Tomēr, novērtējot prognozēto depresijas piltuvi kopskatā ar informāciju par viensētām ietekmes areālā, secināms, ka ar Paredzēto darbību ietekme uz ūdensapgādi nepārprotami palielināsies, atsevišķas no akām ūdensapgādei, visdrīzākais, vairs nebūs izmantojamas (Ziņojuma 4.6.tabula, 138.lpp.). Lai gan novērtēts, ka divās no 13 grodu akām paliekošā ūdens slāņa biezums saglabāsies ~2m robežās (tādēļ šis ūdens ņemšanas vietas Ziņojumā novērtētas kā neapdraudētas), Biroja ieskatā ir pamatoti uzskatīt, ka visas ietekmes areālā identificētās akas ir potenciāli apdraudētas, jo ietekme uz ūdensapgādi (lokāli) būs būtiska. Turklāt ietekme skars ne tikai Ziņojuma 4.6.tabulā uzskaitītās viensētas, jo ietekmes areālā ir vēl arī vairākas citas viensētas. Atbilstoši Ziņojumam, lai uzraudzītu ietekmi, paredzēts uzsākt ūdensapgādes aku novērojumus un derīgo izrakteņu ieguves projektā iestrādāt risinājumu, ka viensētās tiks ierīkoti kompensējoši Daugavas horizonta ūdens ieguves urbumi, ja monitoringa rezultātā konstatēs, ka Paredzētās darbības rezultātā būtiski pazeminās ūdens līmenis un tas nenodrošina nepieciešamo ūdens patēriņu. Biroja ieskatā Ierosinātajai jāreķinās, ka tās pienākums, visdrīzākais, būs nodrošināt alternatīvus risinājumus, turklāt jānodrošina, ka monitoringa tīklā tiek iekļautas visas iespējami ietekmētās ūdensapgādes akas. Saistībā ar minēto Birojs arī nevar pievienoties Ziņojuma autoru rekomendācijai, ka par jaunu urbuma ierīkošanu būtu pamatoti lemt tikai tajos gadījumos, kad Paredzētās darbības ietekmē ūdens līmenis akās krities lielākā intervālā, kā dabīgas gruntsūdens līmeņa svārstības (novērtēts, ka dabisko svārstību gada amplitūda ir 1,35 m). Situācija katrā viensētā novērtējama objektīvi, tostarp ņemot vērā, ka Paredzētās darbības ietekme summēsies pie dabisko svārstību ietekmes.
- 6.4.1.10. Aprēķināts, ka atsūkņejamā ūdens daudzums 2.alternatīvas gadījumā būs ~ 7 tūkst. m³/dnn, kad ieguve tiks veikta 1.kāplē, bet ~18 tūkst. m³/dnn, kad ieguve tiks veikta 2.kāplē. Atsūkņētā ūdens nostādināšana paredzēta nostādināšanas dīķī, un Ziņojumā secināts, ka ~3ha liels dīķis spēs nodrošināt suspendēto vielu nostādināšanu. Vienlaikus Ziņojumā secināts, ka sākotnēji nosēddīķim jābūt ar ietilpību vismaz 500 m³, bet nosēdbaseina platība palielināma, ieguves platībai palielinoties. Vispārēji nav nepareizs konstatējums, ka sākotnēji ūdens pieteces apjoms varētu būt mazāks, tomēr aprēķini šādam sākotnējam pieteces apjomam (izņemot pieteces aprēķinus ieguvei 1.kāples un 2.kāples dziļumā ~3ha lielam ieguves laukumam) Ziņojumā nav ietverti, tādēļ Birojs saglabā bažas, ka ~500 m³ liels nosēdbaseins var arī nespēt nodrošināt atbilstīgu nostādināšanu. Ņemot vērā ūdens pieplūdes apjomu, kas prognozēts ieguvei 1.kāples dziļumā (~7 000 m³/dnn), ūdens pilnīga apmaiņa šādā 500 m³ dīķī notiktu ~14 reizes diennaktī. Ziņojumā apsvērts, ka tad, ja kāda iemesla dēļ tiktu konstatēts paaugstināts suspendēto vielu daudzums novadāmajā ūdenī, iespējams īstenot papildus pasākumus, piemēram – ūdens novadīšana atpakaļ nosēddīķī, vai tā novadīšana caur papildus nosēdbaseinu. Pie risinājuma, ka ieguve tiks veikta pakāpeniski pa ~3-4ha ha lieliem laukumiem, kas pēc izstrādes tiks norobežoti no pārējās teritorijas, papildus nosēdbaseina ierīkošana (ja pēc tā būs nepieciešamība), Biroja ieskatā, būtu iespējama. Tomēr Ierosinātajai ar lielāku rūpību ir jāpieiet šī ietekmes aspekta risināšanai, tostarp derīgo izrakteņu ieguves projektā jāprojektē un aprēķinos jāpamato gan atbilstīga nostādināšanas dīķa platība, gan konfigurācija, kas plānotajā caurplūdē var nodrošināt caurplūdes (straumes) ātruma samazināšanu. Vērtējot ietekmi uz Aiviekstes ūdens

kvalitāti, Birojs ņem vērā, ka attālums no novadīšanas vietas līdz ietekai Aiviekstē pārsniedz 2 km, kas ir salīdzinoši liels attālums un suspendēto vielu izgulsnēšanās (ja tādas nonāktu novadgrāvī) ir ticama (maz varbūtīgas ir arī Aiviekstes ūdens temperatūras būtiskas izmaiņas). Tomēr tas nenozīmē, ka varētu būt pieļaujama nenostādināta ūdens novadīšana meliorācijas tehnēs. Ierosinātājai ir jānodrošina ūdens nostādināšana, arī uzsākot Paredzēto darbību.

6.4.1.11. Vērtējot ietekmi uz Aiviekstes ūdens kvalitāti, Ziņojumā secināts, ka izmaiņas sagaidāmas galvenokārt tikai upes ūdens bilancē, kā arī (ņemot vērā virszemes un pazemes ūdens ķīmiskā sastāva atšķirības) varētu samazināties organisko skābju koncentrācija. Tomēr Ziņojumu autoru vērtējumā tas nevar būtiski ietekmēt upes ekosistēmu. No Ziņojuma tāpat izriet Ierosinātājas apņemšanās pēc katra jauna ieguves cikla veikt novadgrāvja tīrīšanu, lai tā gultne nepiesērē un neveido papildus uzduļķojumu.

6.4.1.12. Novērtēts, ka augsnes mitruma samazinājums skars teritorijas tikai ieguves vietas tiešā apkārtnē, 50 – 100 m attālumā. Vērtējot šādas ietekmes būtiskumu, ietekme novērtēta kā nebūtiska. Mitruma režīma palielināšanās sagaidāma ap ūdens noteku, pa kuru paredzēta nostādinātā ūdens novadīšana. Lai nepieļautu teritoriju pārplūšanu, Ierosinātājai jānodrošina, ka novadgrāvī tiek nodrošināti caurplūdei nepieciešamie parametri. Ziņojumā novērtēts, ka meliorācijas novadgrāvī jāatbilst sekojošiem tehniskajiem parametriem – dziļums 2,5 m, platums 6 – 8 m un nogāzes slīpums 1:2.

6.4.1.13. Rezumējot iepriekš minēto, Birojs atzīst, ka Paredzētās darbības ietekme uz hidroloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem Ziņojumā ir vērtēta un tajā iestrādāti arī risinājumi, lai būtiskas un nelabvēlīgas ietekmes nepieļautu. Vienlaikus jāņem vērā, ka IVN ir tikai iepriekšēja prognoze, tādēļ nepieciešama arī ietekmes uzraudzība, kas ļauj iespējami savlaicīgi reaģēt - konstatēt būtiskas izmaiņas, novērtēt tās un nepieciešamības gadījumā koriģēt Paredzēto darbību (monitoringa sistēmas izveide un monitoringa veikšana). Ziņojumā secināts, ka monitoringa sistēmā jāietver gan pasākumi karjerā atsūkņejamo ūdeņu apjomu un kvalitātes mērījumiem, gan Daugavas ūdens horizonta pjezometrisko līmeņu novērojumi, kā arī novērojumi viensētu akās. Papildus plānots veikt arī novadāmā ūdens kvalitātes mērījumus. Tā kā arī SIA „DSG Karjeri” veic pazemes ūdens monitoringu un monitoringu viensētu akās, Ziņojumā secināts, ka būtu nepieciešams izstrādāt jaunu, papildinātu monitoringa programmu, kuras īstenošanu Izstrādātāja un SIA „DSG Karjeri” veiktu koordinēti. Birojs pievienojas šādam secinājumam par iespējami koordinētas monitoringa sistēmas izveidi un uzskata, ka monitoringa veikšana Paredzētās darbības gadījumā ir nepieciešama. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu saskaņā ar **Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu**, Birojs ņem vērā **Novērtējuma likuma 26.panta pirmās daļas 2.punktā** noteikto, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. Vienlaikus, ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar **Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu** arī Biroja atzinumā ir pamatoti noteikt, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā ir jānodrošina šādi nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:

- a) Ievērojot to, ka Paredzētās darbības 1.alternatīva nav novērtēta, tās realizācija nav pieļaujama.
- b) Paredzētā darbība jāveic, izmantojot 2.alternatīvā vērtēto ieguves metodi, dolomītu iegūstot pakāpeniski, ~ 3 ha lielos sektoros un atbilstoši Ziņojumā iestrādātajam risinājumam. Ūdens atsūkņēšanu pieļaujams veikt tikai ierobežotu laiku, nepārsniedzot Ziņojumā prognozētos ~ 3 mēnešus gadā, jo šāds risinājums ņemts vērā ietekmes novērtējumā un risinājumu maiņa atstāj

iespaidu uz novērtējuma rezultātiem. Ja derīgo izrakteņu ieguves projekta izstrādes ietvaros (vai vēlāk, veicot Paredzēto darbību) tiek konstatēts, ka nepieciešama Ziņojumā ievērtēto risinājumu korekcijas, vērtējams šādu izmaiņu būtiskums saskaņā ar Novērtējuma likuma 3.³panta pirmās daļas 3.punktu.

- c) **Atsūknētā ūdens novadīšana nedrīkst nozīmīgi pasliktināt ūdens kvalitāti saņemtajās ūdenstecēs, tostarp meliorācijas teknēs, tādēļ nav pieļaujama nenostādināta ūdens novadīšana ārpus Darbības vietas. Atbilstīgas platības un konfigurācijas nostādināšanas baseina un nepieciešamo novadgrāvju precīzi parametri aprēķināmi un pamatojami derīgo izrakteņu ieguves projektā.**
- d) **Ierosinātājai ir jāizstrādā monitoringa sistēma, kas aptver gan pazemes ūdens līmeņu, gan ietekmes uz ūdensapgādi un ūdens kvalitāti uzraudzību un kontroli, un jānodrošina monitoringa veikšana. Precīzi monitoringa nosacījumi, vietas urbumu izvietojumam un paraugu ņemšanai, to biežumam, izstrādājami derīgo izrakteņu ieguves projekta un monitoringa programmas stadijā, kur tie precizējami, ņemot vērā sekojošas no IVN rezultāta izrietošas prasības:**
 - i. **jāveic atsūknētā ūdens apjoma uzskaite un kvalitātes mērījumi pirms novadīšanas meliorācijas grāvī un Aiviekstē. Novadāmā ūdens kvalitātes noteikšanā pārbaudāma vismaz suspendēto vielu koncentrācija un temperatūra.**
 - ii. **pazemes ūdens monitoringa sistēmas izveide un monitoringa veikšana nodrošināma iespējami koordinēti ar SIA „DSG Karjeri” monitoringa programmu; monitoringa uzsākams jau pirms dolomīta ieguves uzsākšanas, kur nepieciešams - nodrošinot arī papildus pazemes ūdens novērojumu urbuma tīkla ierīkošanu.**
 - iii. **monitoringa programmai jāietver sistēma un nosacījumi ūdens līmeņu un ūdens kvalitātes uzraudzībai viensētu ūdensapgādes vietās; monitoringa uzsākams jau pirms dolomīta ieguves uzsākšanas un tajā ietveramas visas viensētu ūdensapgādes akas prognozētās depresijas piltuves teritorijā (~2,5 km rādiuss); ūdens līmeņa vai tā kvalitātes būtiska pazeminājuma gadījumā jānodrošina alternatīvi risinājumi māju ūdensapgādei; nav pamatoti pieņemt, ka nepieciešamība pēc alternatīviem ūdensapgādes risinājumiem varētu rasties tikai tajās viensētās, kur Paredzētās darbības ietekme pārsniedz sezonālo svārstību amplitūdu; situācija katrā ūdensapgādes vietā vērtējama objektīvi, ņemot vērā konkrētos apstākļus, ūdens kvalitāti un patēriņu.**
 - iv. **Jāveic monitoringa rezultātu izvērtējums un visi monitoringa rezultāti un to izvērtējums jāiesniedz arī Valsts vides dienestā un vietējā pašvaldībā. Atkarībā no monitoringa un izvērtējuma rezultātiem - lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.**
- e) **Ar Paredzētās darbības realizāciju nedrīkst tikt traucēta apkārtnes teritoriju meliorācijas sistēmu funkcionēšana, būtiski ietekmēts mitruma režīms. Attiecīgi jānodrošina, ka novadgrāvim visā garumā līdz ietekai Aiviekstē ir caurplūdei nepieciešamie tehniskie parametri.**
- f) **Atsūknēto ūdeņu novadīšana un nepieciešamie meliorācijas objektu būvniecības un pārbūves darbi jāsaņemas ar attiecīgo nekustamo īpašumu un meliorācijas objektu īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, kur attiecināms –**

darbi veicami saskaņā ar VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” tehniskajiem noteikumiem.

- g) Jānodrošina saņemotās ūdensteces (novadgrāvja) stāvokļa uzraudzība un periodiska tīrīšana, kā arī citi tehnisko parametru uzturēšanas darbi, ja nepieciešams, šos pasākumus atkārtot pēc katra dolomīta izstrādes cikla.
- h) Jāparedz un jārealizē pasākumi, lai Paredzētās darbības rezultātā nepieļautu naftas produktu un citu piesārņojošo vielu nokļuvi gruntī, virszemes un pazemes ūdeņos.
- i) Izstrādāto teritoriju rekultivācija uzsākama posmsecīgi un racionāli izlietojot segkārtu, jo šāds risinājums mazina pieteci karjerā.
- j) Ja Paredzētās darbības plānošanas vai realizācijas gaitā tiek noteikti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas Ziņojuma gaitā nav novērtēti vai pārsniedz Ziņojumā novērtētos lielumus, veicams šādu izmaiņu būtiskuma novērtējums un pie nepieciešamības – ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā. Šis nosacījums attiecināms arī uz citiem Paredzētās darbības un tās radītās ietekmes aspektiem (t.i. ne tikai saistībā ar hidroloģiju un hidroģeoloģiju).

6.4.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, t.sk. transportēšanas ietekmes:

- 6.4.2.1. Novērtējumā ņemts vērā, ka, veicot Paredzēto darbību, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis Paredzētās darbības vietā, ieguves platībā tiks zaudēta pašreizējā veģetācija, mainīts teritorijas reljefs. Tāpat ņemts vērā, ka dolomīta ieguve un ar to saistītā ūdens atsūknešana radīs gruntsūdens un pazemes ūdens līmeņa izmaiņas, kas var ietekmēt augsnes mitruma režīmu, tādējādi radot izmaiņas veģetācijā arī teritorijās, kas atrodas arī ārpus Paredzētas darbības vietas.
- 6.4.2.2. Šādā ietvarā secināts, ka Darbības vieta neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, tajā nav izveidoti mikroliegumi īpaši aizsargājamu sugu vai biotopu aizsardzībai, mikroliegumi neatrodas arī Darbības vietas tiešā tuvumā. Vienlaikus mikroliegumi, tostarp putnu sugu aizsardzībai atrodas ~1km un lielākā attālumā, tāpat ~ 2 km attālumā uz Z no Darbības vietas atrodas Eiropas nozīmes dabas teritorija (*Natura 2000*) dabas parks „*Kuja*”, kas izveidots, lai saglabātu teritoriju kā unikālu putniem nozīmīgu vietu ar izcili augstu putnu sugu daudzveidību (galvenais iemesls ir Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas mazā ērgļa *Aquila pomarina* augstais ligzdošanas blīvums). IVN ietvaros ir veikta arī Darbības vietas un tās tuvākās apkārtnes apsekošana, secināts, ka dabiski vai mazietekmēti biotopi novērtētajā teritorijā nav saglabājušies, nav konstatēti Latvijā vai Eiropā īpaši aizsargājami biotopi, īpaši aizsargājamas augu sugu atradnes. Apmēram 300 m uz R no Darbības vietas D stūra atrodas bioloģiski vērtīgs zālājs, kas atbilst Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamam biotopam „6270* *Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas*”.
- 6.4.2.3. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmes (un to būtiskumu), ņemts vērā, ka prognozētais augsnes mitruma samazinājums skars teritorijas tikai ieguves vietas tiešā apkārtnē, 50 – 100 m attālumā. Būtiska ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, tostarp vērtīgo zālāju platībām netiek prognozēta. Ūdens līmeņa pazeminājums Daugavas horizontā (depresijas piltuve) prognozēts daudz lielākās platībās (maksimāli līdz 2,5km rādiusā ap ieguves vietu), tomēr būtiskas pārmaiņas biotopu struktūrās un kvalitātē mikroliegumu un dabas parka „*Kuja*” teritorijā netiek prognozēta. Salīdzinot dabas parka „*Kuja*” izvietojumu ar prognozēto maksimālo depresijas piltuves izplatību (Ziņojuma 2.6.2.3.attēls), secināms, ka pie maksimālās ietekmes prognozes ūdens līmeņa

pazeminājums Daugavas horizontā varētu skart tikai nelielu dabas parka „*Kuja*” malu. Pazeminājuma prognoze šajā teritorijā ir ~0,5m, un saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmu „*Ozols*” šajā dabas parka daļā nav īpaši aizsargājamu biotopu, sugu atradņu un mikroliegumu.

- 6.4.2.4. Viena no Paredzētās darbības ietekmēm, kas var būt traucējoša ornitofaunai, ir dolomīta ieguves troksnis, jo īpaši troksnis, ko rada spridzināšana. Dabas parkam „*Kuja*” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2008.-2020.gadam (pieejams DAP tīmekļa vietnē (<https://www.daba.gov.lv>), kur secināts, ka Atradnē veiktās spridzināšanas ietekme uz ornitofaunu nav būtiska. Tomēr, lai izvairītos no iespējamām trokšņa radītajām negatīvajām ietekmēm uz īpaši aizsargājamās putnu sugas mazā ērgļa un citu putnu sugu ligzdošanu, ieteikts neveikt spridzināšanu periodā no 10.aprīļa līdz 15.jūnijam. No Ziņojuma izriet, ka spridzināšana paredzēta tikai 1-2 reizes mēnesī, trīs mēnešus gada laikā, periodā no jūnija līdz augustam). Attiecīgi nav pamata bažām par nozīmīgu traucējumu radīšanu putniem nozīmīgajos pavasara mēnešos, jo spridzināšana šajā periodā nav paredzēta.
- 6.4.2.5. Birojs secina, ka Ziņojumā nav vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz citu Natura 2000 teritoriju - dabas parku „*Aiviekstes palīene*”. Tomēr minētā teritorija atrodas vairāk kā 3 km attālumā uz DR no Darbības vietas un ~2,5km lejtece no vietas, kur plānota ar Paredzētās darbības veikšanu saistītā (atsūknētā) ūdens izplūde. Pie nosacījuma, ka tiek ievēroti Ziņojumā paredzētie un ar šo Biroja atzinumu noteiktie nosacījumi, tiek veikta atbilstīga atsūknētā ūdens nostādīšana, nav pamata pieņemt, ka Paredzētā darbība varētu netieši negatīvi ietekmēt dabas parku „*Aiviekstes palīene*”, nozīmīgi pasliktināt ūdens kvalitāti vai hidroloģisko režīmu.
- 6.4.2.6. Ņemot vērā minēto, tostarp attālumus līdz īpaši aizsargājamajām dabas vērtībām, kopumā Ziņojumā pamatoti secināts, ka pati dolomīta ieguve un saistītās darbības, kas tiks veiktas Darbības vietā, neradīs nozīmīgu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tomēr negatīva ietekme var būt transportēšanai, jo par ~ 40 kravas mašīnām (20 reisi) var pieaugt transporta plūsma, kas divu no Ziņojumā vērtēto ceļu kontekstā var būt arī būtiska. Proti, - transportēšanas maršruts, kas Ziņojumā definēts kā ceļš „*atradnes iecirknis*” – P84” ved gar putnu sugas aizsardzībai veidotu mikroliegumu, savukārt transportēšanas maršruts, kas Ziņojumā definēts kā ceļš „*atradnes iecirknis*” – V874 – P84”, ved cauri dabas parkam „*Kuja*” (tā teritorijā, ~ 350 – 800 m attālumā no transportēšanas ceļa atrodas trīs mikroliegumi īpaši aizsargājama putna aizsardzībai). Abi no minētajiem ceļiem ir ātrākais vai ērtākais risinājums kā no Darbības vietas nokļūt uz reģionālo autoceļu P84, turklāt meža ceļa gadījumā transporta plūsma netiktu virzīta gar dzīvojamām mājām. Tomēr par abiem minētajiem ceļiem negatīvu atsauksmi ir sniegusi DAP, jo Ziņojumā nav pienācīgi novērtēta to izmantošanas ietekme uz dabas vērtībām. DAP 2017. gada 20. decembra vēstulē Nr. 4.9/68/2017-N-E norāda, ka šo ceļu izmantošana nav atbalstāma, jo nav atbilstīgi novērtēta transportēšanas ietekme uz ornitofaunu (traucējumu ietekmi un tās pieļaujamību nav vērtējis sertificēts ornitofaunas eksperts). Birojs lūdza DAP vērtējumu ņemt vērā un Ziņojumu papildināt ar eksperta vērtējumu, tomēr šādi Ziņojuma papildinājumi nav veikti. Ziņojumā norādīts, ka normatīvo aktu prasības nelimitē minēto ceļu izmantošanu, kā arī norāda, ka ceļu, kas ved gar mikroliegumu, iespējams izmantot ārpus mazā ērgļa ligzdošanas laika.
- 6.4.2.7. Bez minētajiem DAP iebildumiem pret konkrēto divu transportēšanas maršrutu izmantošanu savas atsauksmes ir sniegusi arī Madonas novada pašvaldība un A/S „*Latvijas valsts meži*”, proti:
- 6.4.2.7.1. Madonas novada pašvaldība ar 2017. gada 8. decembra vēstuli Nr. MNP/2.1.3.1./17/2653 sniegusi iebildumu, ka autoceļa V874 tehniskais

stāvoklis nav atbilstošs, lai varētu nodrošināt plānotā kravas transporta (45,56 t) satiksmi, kā arī uzskata, ka nebūtu pieļaujama jau esošās ceļa noslodzes palielināšana virzienā „*atradnes iecirknis*” – V874 – P84”.

6.4.2.7.2. A/S „*Latvijas valsts meži*” ar 2017. gada 18. decembra vēstuli Nr. 4.1-2_10yc_101_17_698 iebilst, ka meža autoceļa „*Ābeļdārza ceļš*” tehniskie parametri un stāvoklis nav atbilstošs šādas intensitātes kravas transportam, un norāda, ka transportēšanas maršruta „*atradnes iecirknis*” – P84” izmantošanai nepiekrīt.

6.4.2.8. Izvērtētājs lietā apkopotos viedokļus un argumentus, Birojs piekrīt Ziņojumā norādītajam, ka normatīvie akti neaprobežo esošu ceļu izmantošanu, vienlaikus jāņem vērā, ka Paredzētā darbība ir Novērtējuma likuma 1.pielikuma objekts, tās īstenošana saistīta ar tiešu un netiešu ietekmi uz vidi, un ierobežojumi, ja tiek konstatēta negatīva ietekme, var izrietēt arī no IVN rezultāta. IVN mērķis ir novērtēt Paredzētās darbības īstenošanas radītas pārmaiņas vidē un izstrādāt priekšlikumus tās novēršanai vai samazināšanai. Tā kā Ziņojums nav papildināts ar eksperta viedokli un vērtējumu, kas apliecinātu, ka Ziņojumā ietvertie secinājumi par ietekmes nebūtiskumu ir pamatoti, Birojam nav pamata atzīt, ka transportēšanas maršrutu „*atradnes iecirknis*” – P84” un „*atradnes iecirknis*” – V874 – P84” izmantošanas ietekme ir novērtēta veidā, kas pilnībā kļūdē DAP bažas un ļauj izteikt pamatotu secinājumu par to izmantošanas pieļaujamību un nosacījumiem. Tā kā minēto transportēšanas maršrutu izmantošana būtu ātrākais un ērtākais, tomēr ne vienīgais veids, kā kravas automašīnām nokļūt uz autoceļu P84, turklāt iebildumus par to izmantošanu ir izteikusi arī pašvaldība un A/S „*Latvijas valsts meži*”, Birojs uzskata, ka to akceptēšana šobrīd nav iespējama. Nav izslēgts, ka derīgo izrakteņu ieguves projekta izstrādes ietvaros (vai vēlāk, veicot Paredzēto darbību), Ierosinātāja pie domas par alternatīviem transportēšanas ceļiem varētu atgriezties, tomēr tādā gadījumā jāērēķinās, ka ir atkārtoti un atbilstīgi novērtējams arī šādu izmaiņu būtiskums (un pieļaujamība), kas šajā IVN nav izdarīts. Piemērotākais risinājums šādu izmaiņu un to pieļaujamības novērtējumam varētu būt, piemēram, ietekmes sākotnējais izvērtējums, kā to paredz Novērtējuma likuma 3.³ panta pirmās daļas 3.punkts. Šādā gadījumā jānodrošina DAP izvirzīto prasību izpilde un jāērēķinās, ka ceļu izmantošanai var tik noteikti ierobežojumi. Bez papildus novērtējuma ceļu izmantošana šobrīd nav pieļaujama.

6.4.2.9. Transportēšanas maršruta („*atradnes iecirknis*” – V874-P84”) tuvumā atrodas aizsargājamie koki (Nr. 44804; Nr. 268689), kas ir dabas pieminekļi, tomēr ceļš neietilpst dabas pieminekļu teritorijās, - to vainagu projekcijas platībā un 10 m zonā ap to. Būtiskas ietekmes aizsargājamo koku kontekstā nav sagaidāmas.

6.4.2.10. Attiecībā uz izmaiņām ainavā Birojs pievienojas Ziņojumā secinātajam. Lokāli ir sagaidāmas negatīvas pārmaiņas, tās būs salīdzinoši ilgstošas un mazināmas tikai ar rekultivācijas pasākumiem. Tomēr ietekmes nav sagaidāmas tik būtiskas un kompleksas (teritorija nav īpaši jutīga pret pārmaiņām, tās ainavai nav noteikts aizsardzības statuss), lai aprobežotu Paredzētās darbības veikšanu. Teritorijas rekultivācijas projekts ir neatņemama derīgo izrakteņu ieguves projekta sastāvdaļa, un Ierosinātājas pienākums ir iespējami līdzsvarot un mazināt izmainītās ainavas negatīvos aspektus.

6.4.2.11. **Līdz ar to - Paredzētās darbības ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un aizsargājamām dabas vērtībām kontekstā Birojs nesaskata tādus apstākļus, kas būtu pamats pilnībā aprobežot vai neakceptēt Paredzēto darbību, tomēr saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta desmito daļu Birojs atzīst par nepieciešamu noteikt, ka Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama ar sekojošiem nosacījumiem:**

- a) Tā kā transportēšanas maršrutu „*atradnes iecirknis*” – P84” un „*atradnes iecirknis*” – V874 – P84” izmantošanas ietekme nav novērtēta veidā, kas kļiedētu DAP bažas par negatīvu ietekmi un ļautu izteikt pamatotu secinājumu par to izmantošanas pieļaujamību (vai piemērotiem nosacījumiem un ierobežojumiem), to akceptēšana un izmantošana Paredzētās darbības nodrošinājumam šobrīd nav pieļaujama.
- b) Lai izvairītos no iespējamām trokšņa radītajām negatīvajām ietekmēm uz īpaši aizsargājamās putnu sugas mazā ērgļa un citu putnu sugu ligzdošanu, spridzināšanu neveikt aprīļa un maija mēnešos, iespējami izvairoties no spridzināšanas darbu veikšanas arī periodā līdz 15.jūnijam.
- c) Teritoriju rekultivāciju nepieciešams veikt plānveidīgi un, cik iespējams, paralēli dolomīta ieguvei t.i. - veicot to zonu posmsecīgu rekultivāciju, kurās dolomīta ieguve jau pabeigta un kuras nav nepieciešamas ar ieguvi un materiāla uzglabāšanu, apstrādi, pārstrādi u.c. saistīto darbību nodrošināšanai. Precīzi risinājumi nosakāmi rekultivācijas projektā, tomēr vadoties no principa, ka tā veicama posmsecīgi, racionāli izlietojot segkārtu un ka izstrādātajai teritorijai maksimāli jāiekļaujas apkārtējā ainavā. Izstrādāto teritoriju nogāzes nepieciešams veidot tā, lai grunts noturība nogāzēs būtu pietiekama un neveidotos noslīdeņi vai nobiras. Jāparedz pasākumi nelabvēlīgo apstākļu veidošanās mazināšanai, piemēram, veidojot noturīgu veģetāciju, vai atbalsta vaļņus nogāžu nostiprināšanai.

6.4.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp transportēšanas ietekmes:

- 6.4.3.1. Novērtējot Birojā iesniegto Ziņojumu, Birojs atzīst, ka viens no galvenajiem potenciālajiem nelabvēlīgas ietekmes uz vidi aspektiem, kas saistīts ar Paredzēto darbību, ir gaisa piesārņojums. Gadījumā, ja piesārņojums, kas nokļūtu gaisā, pārsniegtu apjomus, kas zinātniski pamatots kā piesārņojuma līmenis ar kaitīgu iedarbību uz cilvēka veselību vai uz vidi, ietekme uz gaisa kvalitāti (un līdz ar to – Paredzētās darbības ietekme uz vidi) varētu būt būtiska. Emisijas gaisā rada gan darbības dolomīta ieguves vietā, gan transportēšana, - putekļu jeb cieto daļiņu emisija, ko izraisa autotransporta plūsmas intensificēšanās uz grants ceļiem, rada jūtamā lokālu ietekmi.
- 6.4.3.2. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka ir apzināti galvenie gaisu piesārņojošo vielu emisiju avoti, kā arī veikts sagaidāmās ietekmes vērtējums. Atsevišķos ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējuma aspektos ir ietverta nepilnīga informācija, ko Birojs attiecīgi ņem vērā, sniedzot šo atzinumu un izvirzot darbības realizācijai nosacījumus, tomēr konstatētie trūkumi nav novērtēti kā tik būtiski, lai būtu šķērslis atzinuma izsniegšanai. Izmaiņas Paredzētās darbības raksturojumā ir iekļautas Ziņojuma tekstā un Ierosinātajās sniegtajā atbildē uz Biroja 2017. gada 12. septembra vēstuli Nr. 3-01/955.
- 6.4.3.3. Dolomīta ieguve izstrādes laukumā notiks, veicot dolomīta irdināšanu (spridzināšanu) un ieguvi ar speciāli aprīkotu ekskavatoru. Tālāk sekos dolomīta drupināšana, šķirošana un nogādāšana uz krautnēm. Gatavais materiāls ar autotransporta palīdzību tiks nogādāts realizācijai. Ziņojumā definēti emisiju avoti, kas rada gaisu piesārņojošo vielu emisiju, un to novērtējums veikts aprēķinu ceļā, vadoties no Paredzētās darbības raksturlielumiem, tajā skaitā plānotajām darba stundām, kā tās novērtējuma nolūkiem definētas Ziņojumā (skat.šī Biroja atzinuma 3.3.nodaļu „*Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums*”). Prognozējot maksimāli iespējamo ieguves un transportēšanas apjomu, ņemts vērā, ka maksimālie iespējamais (iegūstamais) dolomīta apjoms gadā (140 000 t) var tikt apstrādāts un izvests pakāpeniski vairāku gadu laikā.

Tāpat ņemti vērā zudumi materiāla apstrādes laikā, tādēļ viena gada ieguves ciklā gatavā materiāla apjoms prognozēts līdz 73 379 m³. Prognozējot transportēšanas intensitāti un ar to saistītās ietekmes, Ziņojumā pieņemts, ka gatavās produkcijas iekraušana un transports no krautnēm notiks visu gadu, ka transportēšana pārsvarā tiks veikta ar kravas automašīnām, kuru kravnesība ir 20 m³, vienā darba dienā maksimāli izvedot līdz 400 m³ produkcijas, kas prognozēti kā ~20 kravas mašīnu reisi dienā.

- 6.4.3.4. Esošā piesārņojuma līmeņa novērtēšanai izmantoti dati par gaisa piesārņojumu, kas rodas no autotransporta kustības pa autoceļiem un citiem piesārņojuma avotiem, par kuriem tiek sniegti statistiskie pārskati „2-Gaiss”. Tā kā datu bāzē „2-Gaiss” nav iekļauta informācija par gaisa piesārņojumu, ko rada derīgo izrakteņu ieguve citos Atradnes iecirkņos, lai ievērtētu summāro piesārņojumu, - Ierosinātāja izmantojusi informāciju, kas iekļauta SIA “DSG Karjeri” darbībai (īpašumā „Vecdruvēnī”) izsniegtajā atļaujā B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai Nr. MA14IB0031 (norādītā ieguves jauda - 200 000 m³/gadā) un informāciju, ko sniedzis pats komersants. Secināts, ka dolomīta ieguves apjomi gada griezumā ir daudz mazāki par atļaujā prognozēto (2015.gadā ~45 000 m³) un, lai gan transportēšanas intensitāte aktīvās sezonas laikā var sasniegt 30 reusus (60 kravas automašīnas dienā), vidēji tie ir ~ 10 reisi dienā. Gaisu piesārņojošo vielu emisija noteikta proporcionāli (ņemot vērā prognozēto Paredzētās darbības ietekmi). Vienlaikus ņemts vērā, ka darbība īpašumā „Rietumi” netiek veikta. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, novērtējuma nolūkiem pieņemts, ka kopējā maksimālā transportēšanas jauda sasniegs 90 reusus dienā, tomēr prognozēts, ka summāri no ieguves abos Atradnes iecirkņos tie būs tikai ~50 reisi dienā.
- 6.4.3.5. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanu veikusi LVGMC ar datorprogrammu EnviMan (beztermiņa licence 0479-7349-8007, versija Beta 3.0D), izmantojot Gausa matemātisko modeli. Datorprogrammas izstrādātājs – OPSIS AB (Zviedrija). Aprēķinos ņemtas vērā vietējā reljefa īpatnības un apbūves raksturojums. Meteoroloģiskajam raksturojumam izmantoti Madonas novērojumu stacijas ilggadīgo novērojumu dati par laika periodu no 2010. gada līdz 2014. gadam. Modelējot gaisa piesārņojumu ar putekļiem (daļiņas PM₁₀ un daļiņas PM_{2,5}), nav ņemts vērā, ka aukstajā un mitrajā laikā emisijas ir mazākas, attiecīgi var pieņemt, ka izkliedes modelēšanas kartes atspoguļo piesardzīgāko ietekmes prognozi. Tāpat nav ņemts vērā, ka putekļu emisijas uz ceļiem samazina to mitrināšana.
- 6.4.3.6. Summārā piesārņojuma koncentrācija aprēķināta, ņemot vērā LVGMC sniegtos datus, kā arī aprēķinātās maksimālās koncentrācijas no Paredzētās darbības SIA “DSG Karjeri” darbības. Maksimālā summārā piesārņojuma koncentrācija noteikta ārpus darba vides, teritorijā, kas sabiedrības pārstāvjiem ir brīvi pieejama un nav autoceļa brauktuve. Novērtējuma rezultātā secināts, ka Paredzētās darbības radītais piesārņojums piesārņojošām vielām (CO, NO₂, PM_{2,5} un SO₂) nepārsniegs robežlielumus cilvēku veselības aizsardzībai, kas noteikti ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti”. Tomēr attiecībā uz PM₁₀ gada un 24 stundu normatīvu secināts, ka bez ietekmes mazināšanas pasākumiem (ceļu mitrināšana), ja transportēšanas intensitāte sasniegs prognozēto maksimumu, autoceļu tuvumā var būt gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumi. Birojs konstatē, ka Ierosinātāja nav veikusi papildus izkliedes modelēšanu, lai novērtētu ceļa mitrināšanas efektivitāti un paliekošās ietekmes, kas attiecībā uz IVN Programmas prasību pilnīgu izpildi ir atzīstams kā Ziņojuma nepilnība. Tomēr, izsverot šāda trūkuma nozīmību un to, vai tas ir pamats Birojam neizdot atzinumu, Birojs atzīst, ka var tikt ņemta vērā ASV Vides aizsardzības aģentūras gaisa piesārņojuma emisijas faktoru apkopojumā „*Compilation of Air Pollutant Emission Factors*” ietvertā informācija par smilts-grants autoceļu mitrināšanas efektivitāti (norādīts, ka transportēšanas ceļu mitrināšanas rezultātā putekļu emisijas iespējams samazināt par ~ 75 %), un Biroja ieskatā ietekmes

samazinājums līdz līmenim, kas nepārsniedz normatīvajos aktos noteikto, ir ticams. Vienlaikus ir pamats arī atzīt, ka Paredzētās darbības veikšana bez ietekmes mazināšanas pasākumiem, kas ir kā minimums regulāra iekšējo un transportēšanas ceļu mitrināšana vai cita veida apstrāde, kas mazina putekļu rašanos, visdrīzākais nav pieļaujama. Jo īpaši tas ņemams vērā kopskatā ar IVN ietvaros konstatētajiem limitējošajiem faktoriem transportēšanas maršrutu izvēlei, kā arī transportlīdzekļu masas ierobežojumu (10t), kas noteikts uz autoceļa V874 pirms tilta pār Kujas upi. Minētie faktori ierobežo iespējas dažādot transportēšanas ceļus, attiecīgi arī ietekmes koncentrēsies vienā un tajā pašā teritorijā.

- 6.4.3.7. No Ziņojuma izriet, ka Ierosinātāja ir apņēmusies sākotnēji vismaz divas reizes gadā sausajā sezonā pie lēniem vēja ātrumiem veikt gaisa kvalitātes kontroles mērījumus ārpus karjera teritorijas (šādu mērījumu ceļā noteikt, vai un kādi pasākumi putekļu ierobežošanai ir nepieciešami). Novērtējot šo apņemšanos kopskatā ar Ziņojumā aprēķināto ietekmi uz gaisa kvalitāti (Ziņojuma tabula Nr.4.1.2.3.), Birojs uzskata, ka putekļu ierobežošanas pasākumi ir nepārprotami nepieciešami, cik iespējams – jau to rašanās avotā, - un par to vajadzību nav atsevišķi nepieciešams spriest. Mērījumi un uzraudzības pasākumi nepieciešami tādēļ, lai novērtētu, vai minētie pasākumi ir pietiekami efektīvi un vai nav nepieciešams noteikt papildus nosacījumus, tostarp Paredzētās darbības ierobežojumus.
- 6.4.3.8. Līdz ar to – ir pamatoti Ziņojumā iestrādātie risinājumi, ka kravu pārvadāšana jānodrošina ar kravu pārsegšanu, sausajā periodā jāveic ražošanas iecirkņu un iekšējo ceļu mitrināšanu, tāpat ir pamatoti gar Darbības vietas robežu veidot augsnes un atbērņu valņus. Tāpat jāņem vērā, ka faktiski vienīgais šobrīd iespējamais transportēšanas maršruts, ko saskaņā ar Ziņojumu izmanto arī SIA “*DSG Karjeri*”, - ir pa Atradnes pievedceļu un tālāk pa pašvaldības autoceļu V874 uz reģionālo autoceļu P82 (asfaltēts). Līdz ar to – būtiskākās putekļu emisijas (transportēšanas ietekmes) ir sagaidāmas no karjera ceļa un pašvaldības autoceļa V874 noslodzes, t.i. – transportēšanas maršruta posmiem, kas nav asfaltēti. Kā pozitīvs aspekts minams, ka šajā transportēšanas posmā (ceļa tuvumā) nav blīvas dzīvojamās apbūves, vienlaikus tas neatbrīvo no pienākuma ar Paredzēto darbību nepārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus. Ierosinātāja vēlas uzsākt Paredzēto darbību teritorijā, kur jau ir esošas darbības ietekme, un summārā slodze nedrīkst radīt nepieņemamu apgrūtinājumu un būtiski pasliktināt vides kvalitāti. Saskaņā ar Madonas novada Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 4.3.4. punktu derīgo izrakteņu karjeru izstrādātājiem jāuztur kārtībā derīgo izrakteņu transportēšanā izmantojamie ceļi, neatkarīgi no īpašuma piederības, kā arī jāvienojas par pašvaldības un privāto ceļu izmantošanu. Ierosinātāja un SIA “*DSG Karjeri*” pasākumus ietekmes mazināšanai var veikt arī sadarbībā, tas būtu arī samērīgi un lietderīgi.
- 6.4.3.9. Rezumējot iepriekš minēto, Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs tāpat ņem vērā, ka Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts jau noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu. Vienlaikus, ņemot vērā gan darbības specifiku un ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas gaitā vietējo iedzīvotāju paustās bažas un viedokli, gan iespējamās summārās ietekmes un varbūtējus traucējumus dzīvojamo māju zonā, jo īpaši sausajā sezonā, **Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai norādīt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:**

- a) **Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā iestrādāto (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgu) pasākumu īstenošanu gaisu**

piesārņojošo vielu emisiju ietekmes novēršanai un/vai samazināšanai, cik iespējams emisijas samazinot jau to rašanās avotā. Papildus putekļu emisiju samazināšanai visa gada garumā, atkarībā no laikapstākļiem (sausajā laikā), nepieciešama karjera iekšējo ceļu un citu ar ieguves darbiem saistītu vietu (pārstrādes vietas, ražošanas laukumu) mitrināšana, kā arī transportēšanas maršrutos ietilpstošo grants ceļu laistīšana un/vai apstrāde ar pretputekšanas līdzekli, kur attiecināms - šos pasākumus plānojot un īstenojot sadarbībā ar SIA „DSG Karjeri” un Madonas novada pašvaldību.

- b) Uzsākot Paredzēto darbību un sasniedzot Ziņojumā prognozētos ieguves un transportēšanas apjomus (aktīvās sezonas reprezentatīvos apstākļos), jāveic PM_{10} koncentrācijas mērījumi objektīvi izvēlētajā teritorijā transportēšanas maršrutā, lai konstatētu, vai nav nepieciešami vēl papildus pasākumi transportēšanas ietekmes mazināšanai un darbības ierobežošanai. Visi mērījumu rezultāti iesniedzami Valsts vides dienestā un atkarībā no mērījumu rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.
- c) Transportēšanas maršrutā sadarbībā ar pašvaldību un citām iesaistītajām pusēm ir jānodrošina atbilstošas nestspējas ceļa parametri un ceļa uzturēšana atbilstošā kvalitātē, pie nepieciešamības veicot pārbūves un atjaunošanas darbus. Ņemot vērā, ka SIA „DSG karjeri” transports arī rada slodzi uz koplietošanas ceļiem, izvērtējama iespējamība sadarbībā ar pašvaldību realizēt solidāru risinājumu grants seguma ceļu vai to posmu asfaltēšanai.

6.4.4. Troksnis un tā izplatība, vibrācijas:

6.4.4.1. Paredzētā darbība ietver spridzināšanas darbus, karjera tehnikas lietojumu, derīgā materiāla irdināšanu, pārstrādi (drupināšanu), transportēšanu. Derīgo izrakteņu ieguve un ar to saistītās darbības rada troksni, kas var būt traucējošs un ietekmju ziņā kļūt būtisks un nozīmīgs, ja darbības vietas tuvumā ir pret troksni jutīgi objekti, tai skaitā pastāvīgas cilvēku uzturēšanās vietas, rekreācijas objekti, mājokļi. Kā jau iepriekš atzīts, troksnis var būt traucējošs arī dzīvniekiem un putniem un šādas ietekmes par īpaši nozīmīgām un būtiskām var kļūt, ja ietekmes zonā ir īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā putnu koncentrāciju, barošanās, ligzdošanas, atpūtas u.c. vietas.

6.4.4.2. Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr.16 “*Troksņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr.16) 1. pielikuma 1.2. punktam, Paredzētā darbība plānota tikai periodā, kas kvalificējas kā diena (t.i. – vakara un nakts troksnis ar Paredzēto darbību netiek radīts), kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās troksņa A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (L_{diena}) nedrīkst pārsniegt 55dB(A).

6.4.4.3. Paredzētā darbība plānota teritorijā, kuras tiešā tuvumā nav dzīvojamo māju vai Teritorijas plānojumā paredzētu dzīvojamās apbūves teritoriju. Ņemot vērā tuvāko viensētu attālumu no Darbības vietas (~ 500 m), tādas būtiskas negatīvas ietekmes no ieguves procesiem, kas varētu radīt normatīvu pārsniegumu, ir maz ticamas. To apstiprina arī Ziņojumā veiktais novērtējums. Būtiskākās ietekmes var radīt tieši transportēšana, tostarp tādēļ, ka koplietošanas ceļus līdzvērtīgam mērķim jau šobrīd izmanto arī cits komersants.

6.4.4.4. Troksņa izplatības modelēšanai izmantota datorprogramma Datakustik CadnaA 4.6.1. (Licence: UAB „Kelprojektas”, Kauņa, Lietuva). Troksņu aprēķini ieguves rezultātā un izplatības vizualizācija veikta, pamatojoties uz ISO 9613 standartu un ņemot vērā apkārtējās teritorijas reljefa datus un informāciju par apkārtējo ēku izvietojumu. Lai aprēķinātu transporta radīto troksņu līmeni, tika izmantota Francijā izstrādāta aprēķina

metode „NMPB-Routes-96 (SETRA-CERTULCPC-CSTB)” un Francijas standarts XPS 31-133, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 25. jūnija direktīvā 2002/49/EK noteiktajam.

6.4.4.5. Trokšņa novērtējuma rezultāti aptver transportēšanas ietekmes vērtējumu un ietekmes novērtējumu trokšņa avotiem pašā karjerā (ieguves tehnika, iekšējā transporta plūsma, SIA „DSG Karjeri” darbība). Tomēr atzīmējams, ka transportēšanas ietekme (trokšņa izkliede) vērtēta tikai vienam ceļa nogriežnim (karjera pievedceļa posmam līdz pašvaldības autoceļam V874). Šāda Ierosinātās pieeja liedz IVN procedūras laikā identificēt trokšņa līmeņu izmaiņas, kas varētu būt sagaidāmas citos ceļu posmos. Šī ir būtiska Ziņojuma nepilnība, jo transportēšanas ietekmes nozīmīgi vērtēt ir tieši tajās teritorijās, kur piemērojami trokšņu normatīvi. Saistībā ar minēto Birojs ņem vērā, ka jau citu ietekmes aspektu dēļ divu transportēšanas maršrutu izmantošanai šobrīd ir konstatēti ierobežojoši apstākļi, tādēļ ietekmes (visdrīzākais) koncentrēsies transportēšanas maršrutā „*atradnes iecirknis*” – V874 – P82”, kuru izmanto arī SIA „DSG Karjeri”. Šajā ziņā pozitīvi, ka vērtētajam ceļa nogriežnim ir ņemta vērā ietekme, ko Paredzētā darbība radītu summāri ar SIA „DSG Karjeri” transportu (~50 reisi dienā), un novērtējuma rezultātā konstatēts, ka šāda ceļu noslodze (summāri) neradīs trokšņa normatīvu pārsniegumus tuvākajās dzīvojamās teritorijās. Tomēr novērtējums nesniedz informāciju par Paredzētās darbības ietekmi transportēšanas maršruta „*atradnes iecirknis*” – V874 – P82” tālākajos posmos. Atbilstoši Ziņojumam – papildus ceļu noslodze, kas sagaidāma ar Paredzēto darbību, ir 40 kravas automašīnas dienā, kas palielinās līdzšinējo satiksmi par ~ 28,6% uz autoceļa V874 un par 4,5 – 23% uz reģionālā autoceļa P82 (atkarībā no posma). Ziņojuma autoru vērtējumā šāds palielinājums ir nebūtisks, turklāt tie ir koplietošanas ceļi, tādēļ Paredzētās darbības ietekmi (sagaidāmās izmaiņas) transportēšanas maršruta tālākajos posmos Ierosinātāja nevērtē, kas Biroja ieskatā nav pareiza pieeja. IVN ietvaros tas vienmēr ir bijis diskusiju jautājums, cik tālu sniedzas un ir vērtējama paredzēto darbību tieša un netieša ietekme uz vidi, tādēļ novērtējuma robežas tiek noteiktas un pamatotas no gadījuma uz gadījumu. Lai arī Paredzētā darbība neveidos lielāko daļu no koplietošanas ceļu noslodzes, izmaiņas ar Paredzēto darbību pašvaldības autoceļa V874 posmā līdz autoceļam P82 (Biroja ieskatā) ir salīdzinoši būtiskas. Nav izslēgts, ka teritorijās, kuras jau šobrīd atrodas akustiskā diskomforta zonā (ietekme no autotransporta pa autoceļu P82), papildus ietekme no Paredzētās darbības var būt priekšnoteikums trokšņa robežvērtību pārsniegumam vai vēl lielākam pārsniegumam (ja tāds teritorijā ir jau šobrīd). Līdz ar to, vietējai pašvaldībai kā lēmuma par Paredzētās darbības akceptu pieņemējam var būt pamats, papildus Biroja atzinumā noteiktajam, izsvērt arī papildus nosacījumus vietējās pašvaldības autoceļu lietojumam un Ierosinātāja nevar norobežoties no nepieciešamības paredzēt pasākumus, lai ietekmi un traucējumus mazinātu, jo īpaši gadījumos, ja tiktu saņemtas argumentētas sūdzības. Katrā konkrētā gadījumā, ņemot vērā arī pastāvošās ietekmes, ir jārod saprātīgs līdzsvars starp sociālajām, ekonomiskajām un ekoloģiskajām interesēm, jo īpaši tādēļ, ka derīgā materiāla izvešana tiek veikta pa koplietošanas ceļiem.

6.4.4.6. Papildus jāatzīmē, ka Ziņojumā ietverta neviennozīmīga informācija par transportēšanai plānoto transportlīdzekļu raksturlielumiem, proti, Ziņojumā transportlīdzekļu masa ar kravu norādīta 45,56 t, vienlaikus Ziņojuma 19. pielikumā norādot, ka tiks ievērotas 2015. gada 2. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr. 279 “*Ceļu satiksmes noteikumi*” 2. pielikuma prasības, lai neradītu pārmērīgu slodzi uz ceļa segumu. Minēto noteikumu 2. pielikuma 8.8. punkts noteic, ka attiecīgā kravu transporta (transportlīdzekļu sastāva ar puspiekabi) veidam pieļaujamā faktiskā masa nedrīkst pārsniegt 44t (transportlīdzekļa masa kopā ar transportlīdzekļa vadītāju, pasažieriem un kravu). Uz šo ierobežojumu ir norādījusi arī Madonas novada pašvaldība, vēršot uzmanību arī uz masas ierobežojumiem, kas papildus var būt noteikti konkrētiem ceļu posmiem. Minētajam

jautājumam Birojs uzmanību pievērš ne tikai kontekstā ar transportēšanas iespējām, bet arī tādēļ, ka izmaiņas kravu transportēšanas aspektos atstāj iespaidu arī uz transportēšanas ietekmēm. Birojs jau ir norādījis, ka tad, ja Paredzētās darbības plānošanas vai realizācijas gaitā tiek noteikti citi risinājumi, kas pārsniedz Ziņojumā novērtētos lielumus (tas attiecas arī uz transportēšanu), veicams šādu izmaiņu būtiskuma novērtējums un pie nepieciešamības – ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā.

6.4.4.7. No Ziņojuma izriet, ka ar spridzināšanas darbiem paaugstināto trokšņa līmeni un vibrāciju varēs sajūst īslaicīgi (3-5 sekundes, 1-2 reizes mēnesī, trīs mēnešus gada laikā) aptuveni 2 km attālumā no spridzināšanas vietas. Tāpat norādīts, ka vibrācijas, kas pārsniedz Vācijas standartā DIN 4150 noteikto pieļaujamo svārstību ātrumu dzīvojamām ēkām (5 mm/s), ir prognozējamās līdz 70 – 80 m no sprādziena vietas. Ņemot vērā tuvāko viensētu attālumu no Paredzētās darbības vietas (~ 500 m), negatīvas ietekmes vibrāciju kontekstā netiek prognozētas. Pie nosacījuma, ka spridzināšanas darbi tiek veikti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, izstrādājot un saskaņojot spridzināšanas projektu, ietekmju un risku pārvaldībai var nodrošināt nepieciešamos piesardzības pasākumus.

6.4.4.8. Arī trokšņa aspektā Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājam saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs tāpat norāda, ka Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. Vienlaikus, ņemot vērā gan darbības specifiku un ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas gaitā vietējo iedzīvotāju paustās bažas un viedokli, gan iespējamās summārās ietekmes un varbūtējus traucējumus dzīvojamo māju zonā, **Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai norādīt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:**

- a) **Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā iestrādāto (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgu) pasākumu īstenošanu trokšņa ietekmes novēršanai un/vai samazināšanai, cik iespējams samazinot ietekmes izplatīšanos ārpus Darbības vietas. Šim nolūkam jāveido arī Ziņojumā paredzētais aizsargvalnis, precīzu risinājumu tā novietojumam un tehniskajiem parametriem (arī drošības aspektā) nosakot derīgo izrakteņu ieguves projektā.**
- b) **Tehnoloģiskajām iekārtām, kur attiecināms, jāatbilst 2002. gada 23. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.163 “*Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām*” noteiktajām prasībām.**
- c) **Ar Paredzēto darbību saistītos smagā autotransporta reisus, dolomīta ieguvi un citas darbības Atradnes teritorijā, kas rada troksni, pieļaujams veikt tikai dienas periodā, kas noteikts ar Noteikumu Nr.16 1. pielikuma 1.2. punktu (periods no plkst. 7.00 – 19.00), jo savādāks risinājums Ziņojumā nav vērtēts.**
- d) **Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā veicami trokšņa mērījumi un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, t.sk. par prettrokšņa sienu izvietojumu, ceļa seguma uzlabojumu (asfaltēšanu), transporta plūsmas diferencēšanu, reisu skaita samazināšanu un transportēšanas risinājumā ietvertajiem ceļu posmiem. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti, ja nepieciešams, arī pasākumu plāns, ar kuru tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana, iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā.**

- e) Jāizstrādā un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaskaņo spridzināšanas darbu projekts. Dolomīta slāņa uzirdināšana, pielietojot spridzināšanas metodi, jāveic tikai dienas periodā. Savlaicīgi (vismaz nedēļu iepriekš) jāsniedz informācija pašvaldībai un iedzīvotājiem par plānotajiem spridzināšanas darbiem karjerā, kā arī atbilstoši darbu veikšanas specifikai jānodrošina nepieciešamie drošības pasākumi.

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izsvērusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes galvenajos ietekmes aspektos, tajā skaitā – gaisa kvalitātes, trokšņa, ietekmes uz hidroloģisko režīmu, pazemes ūdeņiem, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un ainavu aspektā. Šāda novērtējuma rezultātā secināts, ka nav pamatu kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību, tai pat laikā pieļaujama ir tikai 2.alternatīva, turklāt jānodrošina Ziņojumā paredzētos vai tiem līdzvērtīgus risinājumus vides kvalitātes nodrošināšanai un ietekmes novēršanai, samazināšanai un monitoringam, kā arī Biroja noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama (vai nav pieļaujama).

Lēmumu par Paredzētās darbības pieļaujamību (akceptēšanu vai neakceptēšanu) pieņem Novērtējuma likuma 21.panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama.

Direktors

A. Lukšēvics

2018.gada 9.februārī

